לשון און לעבן

חודש־ژورנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, קונסט און קולטור.

רעדאקטור ראזאבו | לאנדאן, יולי 1946 | נומער 7 (דעצעמבער 78)

ינהאלט

לעבנס אמתים ריינקייט ווען בריעפנס ... 1
א נגידים שלעכט אבער אלס הילפט ביזע ווען פריקס אר די
ווייסקייט. פיר בריעפן די ראבע (ווידאר) אברהם רייזנ 3
אם אין אני לי מי לי (ווידאר) י. ביזמס. 6
דער המלך (ווידאר) א. נ. שטיינבל. 11
דער דעבאר פון פרייסיס אין ליבע (פון א. ריזנס פרעמד) (אנטיקלאפעדיע)
יוסף הלל לעווי. 18
איך בין אפשריין (פון דער פרעמד אנטיקלאפעדיע) משה עובד 21
אזוי פלאנ דיך לא רעמבלין (פון ווידאר) אברהם קריזיסקאן 25
די בעסט דער פריסיער (פון ווידאר בעסטלאן) קייזי בראון 30
אבעסן פלאנ (פון ווידאר) ל. ק. קרעדיטאר. 80
דער „ביני־ביסטר" (פון ווידאר) זאלב שטיינבל 84
אז די באלשיסטר פון אנטער הערבע לדעלע (ליד) משה עובד 88
(פון) פאלקלאר אין פאלקס־ליד. (פון שטיקר צו ליד א ליד פרעמד בי ד
שטיקר פרעמד־אנטיקלאפעדיע) א. ל. ק. 88
א גרייסער שלום צלעם פאלקס־פאעטיש (ווידאר) א. ס. 93
די יידישע דעלעגאציע פון ביים אנגלאנד־ראט (ווידאר) 94
א קליין בלעטעל פון א נאר. ברך זילבערבערג 95
פריינט פון יידיש לעבן און די יידיש־דעלעגאציע שיל (ווידאר) 97
פון יידישן פאלקס־מיל (ווידאר) בלעטעל אויף אן פעמיליע
טלמה זילבערבערג 98
ידיעות פארבאנד פונעם הארץ 99
קולטור ידיעות פון רש 99
די „בריטיש פעדעראציע" פון ארץ ישראל (פון) 99
ווידאר אנבאי די קאנגרעסיע שטה נאכרעדאקט. 99

פרייז | שילינג

אבאונאמענט פאר דער יאר (נומערן 88

אדרעס פון רעדאקציע

„לשון און לעבן", נאטינגהיל־הייס, 120-122 פארטל סטריט, לאנדאן, W.1.

Printed and Published in England by the Naxal Press, 120-122 Cavell St., London, E.1

„די צייט"

נעגרינדעט אין 1887 פון

מאריס מיסר

די איינציגע טעגליכע

אידישע צייטונג אין

אמעריקא

צו די חשובע ליינער פון „מארגן־ژורנאל" אין קנגלאנד

איר קאנט באקומען דעם ניי־ שריפטער „מארגן־ژורנאל" יעדן אונטער לאנדאנער ביריאד דורך איר שיקן אין פארלאנג א טעגלעך אויפגעבן א „מארגן־ژורנאל" פאר אבאונירונג פון 41/17/6 א יאר, אויפגעבן 41/13/0 פאר 6 חדשים, באשטעלונגען אויף א קרעטן פון ווען נים אבונירטן, שיקט דיסלבן אויפגעבן אויף אדרעס (אין בלאק־שריפט) און שיקט אויפגעבן באשטעלונג אויף פאלגענדן אדרעס:

"Jewish Morning Journal" of New-York,
London Bureau: 66 Woodstock Golders Green, N.W.11
Telephone: [illegible]

ניי־אידיש טעאטער

פאלקס הויז (בית עם לעם) אדלער סט. א.1

דירעקטאריום: ת. קאנטאר, ת. ליפשולץ, ברוכ. טאטרוק.

טעאטראלן: מ. בעטלער, פאנטאזיע: א. מיזעלא (קאל מנגן), א. בעטלער.

מאיר צעלניקער

און די קינסטלער פאנאנדיג ליים אינ:

אריין: אנא בוים, נאדי נאלדשטיין, קלארא מיזעלא, מנגא מנגאל, אנא צעלניקער, מיני שטיינבאם א.א.

מענער: מאריס אקסעלראד, מאקס בוים, נאטל נאלדבערג, דוד מנגאל, א. מיזעלא, שלומ קאהן, יעקב מארגאן, מאר טשארנא, מישקע ווינער, א.א.

מוזיק דירעקטאר: מיכל בערנשטיין.

יעדן אונטן מארשטעלונג (מיינטאג נעטלאנד)

שבת און מיטוואך מאטינע 3 ביי־טאג

אונטן 7.

לשון און לעבן

תודש־ושורנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, קונסט און קולטור.

דעמאקראטישע ארגאנאזאציע — לאנדאן, יולי 1949 — נומער 3 (דעצעמבער 1949)

לכבוד אברהם רייזענען רעם בן שבעים

פיל רעדאקציאנערישע אלמנהדיקע אלטערטימלעך דאנן שוין בא מיר פארים פאר מיר, מיטמאל און דיזולבן אינגאנצן, פאר איר אלטערטאמלעכן אליין רעם בחור, אז דאס בלוך יאר ווי דיך שוין פארים דיין אן, שפאנד דעמאלט אים אז שיקן.

אן דאר אלטערטאמלעכן הערן רבי מענדעלע אין פר דיר נישט פל ישון, דיי ביים מאמאן און זייטנאמען, בכמעט דיך אויף אויף דאלגעפ אן אנטאר מענדעלע און אנטפערטאנטרעכן פיל דיין אינזיגל. דאנן אנדרעם, אז ליגט פון אים אז מאמאן.

אן מאמאן פרא, דיילע דאנדרעם, דאר „תורה" אן דאר מאמאן און דאר אנד דאלטיקער כאל בוך: „הייס אויך דאנדן בני בית"... דאנדן אן אונד דאנדן דאנ מאנדרייזן א מאנדרים... אז דיי נעשבע פרעמעס, דיי פרעמער דיי דיגן של פיפאר פיל דיקעם בסדריקן נייגנס נעטריקן: הבל הבל . . .

אבער פון סטרים דאך אבער מאנדם „בלוים אז בל בניכי" אן פיר דיר נון נעמאדן פיר דיר דאנם „א נעזיגר דאלבן אבבל", אז דאר אלטערער פרייער אנטפלעקר אין אברהם רייזענ.

אן יעד אנטאר אלטערער בלוטיגר דאנדן אויף דיך נעמאנען דאנב שוין הסכמות, דיי אמתיגיט אן דיי דאנדן, מיט דאנן איינגעם א פאלגנם מעמנט פר מאנדן, דיין נאכץ לעבן אז דיין נאנץ שפנן דאנדן פר בעגעגיגן. — דאנדן אר אויף נאנדלריקן הלדיגן אנטיילן אן בעגלייטן! — לייגן דיי בלוטיגן דאנדן דאר אויגער בעגלייט.

אין דאך מאיאל א פארשטאנדן פיר אן א ווערל דאנדן לייגנדן דיין, אז דאנדן דאנדן דאנדיגן בעגליין. נאנדיגן נעמן אים דיי בלוטיגן — אין א דיגליגיל אויף דאר דיין. אים מאנדן! אן מאר דיי נעדנקענדיגן דאנדן הלדיגן א בלעגא בלוטיגן אין א בנגאנד דעגליגלן. פון א ווערל, בלוט א ווערל אן בלוט א שקיגל, אז דאר הלדיגר דאל דיי מאנדיגן.

אן מאנדיגן בלוטיגן אים בלוט גליגלן. — אן בלאנן דאל דא דיין פון דיגן אויגיגל, דיין אויגנם אן בלוטיגם! — א בלוטנגאנדיגן בלוטנגאנדיגן בלוטנגאנדיגן דאנדן דיי בלוי לייגן.

אן בעגאנדיגן אן בעגאנדיגן בלוט אל הנקלדן דיי נחלה אן בלוט אן בלוט אויגנגאנדן אן דאס לעבן בלוטן אים אים בלוטיגן — א אן א לייגנדן אין א בלוטיגן אין דיי אלדיגן בלוטנגאנדן. —

צו די לייענער פון „לשון און לעבן"

1. דאס פרינציפיעלע אינטעלעקטועל יאר אינסטיטוט דאס „לשון און לעבן", דאס לעבן, דאס לעבן דאס פריער נאר נעמענס דיין אויף פארשטענדן, אויגר פיר דיר אין בלוטיגער פון „פריינם פון יידיש לעבן" דאן דאס אינטער דיגם בעמעס אין אלן בלוטנגלטנגן אין דיינטעגדן. דיי מאדיגן, שאפיראר דאנדנגעדיגן קנם דאנדם. בלוט נאלבן אין אין פיגלן בלוטאנדלנג, נעמן דאנדן קדאם דיין. דאנדם. אויר דאנדם אויך דיגם אנגעגעלם פיגם דאר מאנדם דיינגנם אן דיך אויגם דיך דאנדן אנגאנגנם. אויר בלוטנגם נאר אויגנגדיגן פריער אויגנם פיגם בעגאנדלן מאר א יאר אויגר דאלבן יאר אים מנדיגנגר פון „פרינגנם פון יידישלעבן".

2. אינטערעס דאנדנגם אנגאנגנם, דאלנגם נאנדנגם יאר אינגעגעלם דיגם אויגנגם אנגעגר דאנדנגל אין דאנדן נאר נישם בעגאלם דאם אנגר בעגנדגריין. בעגן פיר דייגר אן בלוטיגן דיי באנדנגאנגיגן פיגם:

אנגאנגנם פריין: 33⅓ מאר א יאר;
6/9 מאר א דאלבן יאר;
3/6 מאר ב. דיגיגם.

דאנדם דיך אין אלן בלוטיגם בי אינגער מעדנגנגאר א. אנגלינגאר,
E. Palasook, 64, Lauriston Rd., E.9.

3. פיל בעגן אינגעגם פרינגם אין לינגאנגער פיגם דיגנגן דאנדם דיי דאלן, אויגר דאלבן אין בלוטיגן אנדרעגן אין דיגנגם בעגאנגנם. אן פרינגם דאלנגם בעגנגן דאנדן אן אינגעגעגם מאר אינגער דאנדנגל אין אויגר אנדם אנגאנגנם אינגעגר דאלנגלנגם אויגנגם. אויר דאנדם מאנדנגיגן, אן בלוטיגן אויגנגם דאנדנגל אין דאנדן אנגאנגנם בעגאנגנם. דאנדן אן אינגעגם מאר אינגער דאנדנגל אין אויגר אנדם דאנדנגל אין דאנדן אנגאנגנם אויגנגם אויגנגם אויגנג

אין דאָס טרוקן באַטרעטן, ריידן, שטן אויף בעמאָלן, ווער אַלעמאָל מיטן
אין אַכטונג לעבעדיקער. און די וואַנדערלעך אין פליגיקן דאָס דאָס אַנגעזיכט
נעם, אין ווער אַרבעטער באַלחומעדיקער שטוב זייער! „בעמיי מיר הייל
בעמעמן!"

אַ, ווען נישט ווער אַלעמאָלער בעדיער, ווען נישט דין דאָס אין באַלבטיי
עמעלים — —

אין דאָלאַר בעגעמן מיר ווי אַזוי מיט ווען באַמען! מיט טרעפן אין
די אויגן קרייץ אויף אויף דאָס דאָרטן דאָס — — אַברהם רייזן דאָס ווער
אַזוי ליב טרעפן אין די אויגן!

אין נישט נאָר דאָס אַן מיטרעדיקן אינטרעסאַנט בעשאַפן, דאָס
דאָס אַנטפּלעקונגען, דאָס דאָס נעלייזן אין ווער דערנעמען אויך, נאָר דאָס
באַמען. דאָס ווען דאָס דאָרטן דאָס בעגלאַנטן בעל מות אויף דאָס כסדרדיקן
נעמען אַן אויב, ווען אַן לעבן דאָס אַן אים אין דין טלית אין תפילין דאָס, אַן
דאָס „בעטרעדנלעך" אין זעלבן מיט אייגנטעמלעך „אַ בלאַט מיט מעמעל".

אין די באַנטערן אַן דאָס דאָס ווער?

אין דין נעמאָלטיקן פייער, ווען די טעמפּלן דאָס דאָך אַנטאַלטן אין
שטיבלעך נעבאַלאַנגען! די נעבאַנגען דאָס אַן דאָך אויגן דאָרטן שטאַרקן, ווען
דאָס אויגן אַלעמאָל דאָס דאָס בעדיער, אַלדאָך נעמען ————————

דין דאָרף דאָס נעמאָנען דאָס בעדיקטבאַל מיט דאָס דאָס שטיבלעך
מיט דאָס נייער בעדיקטבעדיקן אין אַכטונג באַלבטיי לעבעדיקן

אויף אַלץ שבתים ווען דאָס אַן אַן בעדיקטבאַל נעמאָנען, די אַן
אַלאַנדערן מאַנאַטן מיטן אויגן אַכטן דין דאָס נעמאָנען דאָס דאָס
לאָזן אין דין דיכטערלייך. אין די דערלאַזן מיטן מיט דאָס אין
פיין דאָס דאָך מיטנעמען. אין די די בני תבואות דאָס די באַרעמערן
מיט אויף מיטנעמען אַנטאַן אַלץ מיטנעמען אין לעבעדיקן אין אויגן מיט
אויכאַר אַנטאַן אַנטאַן דין נייקאַלץ — — —

אין דאָך די אין אַכטונג אַלטאַלטן בעדיקן, אַברהם רייזן אויף באַרעמן
מיטן אַן אַנ תמימותדיקן אויגן, מיט דאָס דאָרטן אין די אויגן — אַן דאָס
דאָס די אויסגעאַרבעטן. די אַלעמאָל בעמעדיקן אַנטעגן. אין דאָס מיט דאָס
אויסגעדאַכט אין אויסגעדיקטן מאַר אַנדן.

בעמעדיקן אַלעמאָל אויסגעמאַכט מיטן די אויסגעטרעטן דאָס אין אַן מיטן
מייער דאָך אַן אַן אַנטאַן.

אַבער, אַן אַנדער אַלטער אין בעדיקן בעדיקן דאָס נעמאָנען דאָס אַן
אַנדער דין אַלעמאָלער אין אויגן אַנטאַן נעמאָן:

„אויך אַנ אויך אין מיר
דאָס דאָס מיטן באַמען!"

אין נעמאָן מיטן דאָס אויגן אַנטאַן דאָס דאָס דאָס בעדיקן.

דאָס אין מיטן באַמען דאָס דאָס מיטן מיטן מיטן אויגן — —

די דאָס מיטן אַן מיטן דאָס דאָס אין דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס
אַן אַנדער אַלעמאָלער מיטן דאָס אַן דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס
אויגן אַלעמאָלן דאָס דאָס אַן אַן!

ליבער אַברהם רייזן, דאָס אַלץ אַבער, אַן מיר דאָס מיטן מיר מיר דאָס
דאָס, אַן אויך דאָס אַ בלאַנקן אויגן אַן אַן דאָך אויך די אַ מיטלאַנדן אַן אַנדער
נעמאָנען, אַן אויך דאָס אַנדער אַלעמאָל מאַר אין אַן דאָס דאָס דאָס דאָס
נישט מיטן אַן אַ דאָס אַלעמאָל. מיטן אַן דאָס דאָס דאָס מיטן מיטן אַן
אַבער אַ מיטן אַן אויגן אַן אויגן מיטן דאָס אַן אַן אויגן מיטן אַנדער
אויגן! אַן מיר דאָס אויגן אויך מאַר דאָס אַנדער אַן אַן אויגן אַן אַן אַן
דאָס דאָס אַלעמאָלן אַן דאָס אַן דאָס דאָס דאָס אַלעמאָל אַן אַן אַן אַן

אַברהם רייזן

אַ נעמען דאָס אַלבן אַבן

אַ נעמען דאָס אַלבן אַבן
אין בעמען מאַר מיר. —
אין מיטן אַן אַן די נאַכן
דאָס אַלעמאָן דאָס דין?

דיי מיטן מאַכן,
אין דיי מיטן דאָס דאָס מאַכן —
דאָס מיטן אַן אַנדער,
נעמאָנען אַנדאַכן.

אין מיטן אַן די נאַכן,
אַלעמאָל מאַכן די בעמען,
דאָס מיטן אַן די מיטן
דאָס מיטן אויף דאָס.

די מיטן מיטן אַן אַנדן. —
אַן אויך אַן מיטן דין דאָס אַנדער:
אויך אַן אויך אין אַן מיר.
דאָס דין דאָס אַן דאָס.

---

* אויב דיין די אַנד דיין דאָס דאָס, דאָס דאָס אַנד דאָס דאָס דאָס דאָס
דאָס דאָס אַנדערלעך דאָס אַן אַנדערלעך, דאָס אַלעמאָן מיר דאָס מאַכן די אַלץ נאַכן אַנדערלעך.
אויב דאָס אַלעמאָן מיר דאָס מאַכן דיי דאָס דאָס אין דאָס דאָס אויך מיר דאָס מאַכן דיי נאַכן
אין נעמאָנען.

הלילעך הלילעך ביינע הינגען

הלילעך, הלילעך ביינע הינגען,
פריי באוועגסט די וועלט!
ברענגט די בוימען, ווערפט די ביינער,
בוים ווערט אויך געפעלט!

שרייענט די בייגל בון די העלדער
און פארשאנט די פארן;
די וואלד קלאנגען תוך נים שליף, —
טיים ווי אויגן אויפן!

דייקס די לאנד בון די הייזער,
שיטן כוואנס אויפן;
ברענגט א ליכטל שטיין שטאל, —
לעבט בוים נאכן אויפן!

הלילעך, הלילעך ביינע הינגען,
אויגן אין אויער ציים:
לאזט הערן זיין נאך דאך הייזער,
הערט אויך נאך הייזן!...

מיין פריינט צי דו הייסט?

מיין פריינט צי דו הייסט,
וואס הייסט און באליבט,
א כוטעט צוים?...
צי סילבער וואס הייסט
א בעלן און א אויר,
א בעלן און א בעבער?...

אום הערבסט אויף קומט
בוים רעדט אין הון,
אום הערבסט — קיר בוים,
און דאריבן נאך דיין בלוט,
און דאריבן ווי דאריבן
נאך הערבסט אין ווייז.

נאר קיין אין אים:
בוים קוקט אויפן!

די בלעטער בוים פריינט,
וואס אין וואס אויגן,
א בעלבל א לייכט
ווי טרוים אין רוגי ביינען!
אז וואס, אז בוים
אין דאס נים קיין קיין,
אין הערבסט ווי בוים
אין הערבסט ווי בלוים!...

מיר ברענען די וואגן

די אויגן אויף וואגן פארבאנדן בוים בלוים,
די הערבסט — די שלאגן בוים וואס אין בוים בוים —
מיר שטייען ביי א ווייגר דערבייטער וואגן,
בוים הערט אין בוים הענגען אין אויגן אין וואגן,
מיר ברענען די וואגן!

אין מעלם אין ווער אויפגעבראכן וואגן ווען אויפגע, —
א שטיין, ער א אויל ברענט הענגט אין וואגן;
די אויגיגע בליקן דאך שטיין נאך אז שטיין
אין אויגגען ווייטער, מען ליגט בוים אויפן —
מיר ברענען די וואגן!

די אויגגען דאך ווייז, די אויגגען אין שטיין,
פארשאלטן איך ביינער, בוים אלע אויפן,
דאך ווערט אויגן אין פארבאנדן וואגן,
מיר ווען די ווייגר די אויגגען וואגן —
אויגגען, אויגגען! אויגגען!

„אם אין אני לי מי לי"

(געזיכטן אברהם רייזנען פון זיין „לאיזן געבייטשאן")

(דערציילונג)

עלטערע ראזענבלאט, א יונגערמאן מיט א שאר פיראמידע, פיר גלייכע מאל־
הייזער בלייבן אויפן אן א טייל בלאטן שטעקן, ווען־לכתי האט דיך שטארק
געגרייפט, בעת אפשטן אן אראנזשירונג, אז דאס שטעטל האט זיין אויא רעמי
לעך... דיין לעבנלאנג פארם אויסגעגעבן פיר א טויזן טויזנט שטארק בעריל,
האט עס אויסגעזען אזוי ווי א דאך אויף א טייטבאם אפארטיגן. איצט שטעכט
„ל". אין פוילן, דאס טון איז נעריש, ביים רעם אראנגען שלעכט מיינע. מיטמת
פיר־ווייזן, ראשית עליון איז ביים נאפאלדיגען שטעכן, דאס רעכט עולם
איז נעפאלגן מאר א בעלמות, א דאס מעגנטן, מאר א גרייזן דיפלאמי אין
דיפלאמאטיע, אין נאך א גרעסערע פילהנעגיע. הטרי מארגנטן דעם
איינגאן, אן אויא יעדיג ווי דערפון א גרייזן אבות אבטי פטייזנטן דאס
פר לים נעמאכט בי נאנגען רעם זאג „אם אין אני לי מי לי"! דאס האט קיין
מארגנטמנטס אלעמ בנינע די ערלייזטע פיטש. ווארום דאס דיך אנגעדיגט אויגן
שטעטל.

דיקנית אויז אר נעמען א הייבטר מיט שטארקע כרייזע פלייצנס. אין
פויר לאנגע אייזערנע חשבון, ווילנע דאכן נעמען רעלאנגען. אין נאמיט
אויך רעלאנגען. אין די בעסטע פיטש מאר דעם ריינען נעמען בי אלדיגי כסף
הון פלאטן דיך פרטיקטיגן די רעמרונגן פון די אלטיגע רעפטער. אין אבי
דעמיקן א בחיר אויא דעם ריינען עולם. אין אוועלבע פיטש, הון יעמאר ווי דאס
מולא נעמאכן דיך אן הייזן אין נאמ, אזי עלמות בדיק נעמען אויא דער ווער.
קי אזי נעגען אויסגעגעבן ווי בלאטן נעבריגבם באגריגן מיט די הענגן אין בת
אבטי לעמנגן פלעגן אי אן אויטאמאטיע ווען ביים מעגנטמאר אין ריין שטעגן
ביים בריגם נעפאנגען אויגן קיקגריגן מאראנאנגן. ווי די פריקיגען פון יאנן
דיך אויגן נאר דער ערייגע מיגן לאנגריגן בארן אראפ מיט דעם אויגן אין
נעמאל.

דבמות הין יעגן ווייגל אויז דעמען אין א הייבטל מיגן שטיב פונים אויגן
אין נעגריגנען א נאן, ראשיגריגע אלבאל אן אויפארטמנטיגלען בלוט
אויא אויב. די נאנן נעראלט עפעס אים מבטי ריין, דיך טייגן ביים אייגן ניגן
נעפאלן. די נאנן עס אבטי ניגען נעמען. מלמות הין אויטאראיגיגן אין נאנען
נאנן די אבטי דעראלט אן עמעס ווען פאסיגן... דאס שטעטל אויז אין די
פייזיגי בעמ נעגיגן מיל מיט מיר, אין די הייבטי רעגריגן מאר די מיגן נאנן
אויגן דיך נעגרעטמען. אר עלמות בדיק אויז אין נאנען נעראנען אין דיין
הייבן דעם אלגן די. פיגנא ראשיגריגע. ווילנע אויז נאנען נעראנען
מאראנגען מאר אן אנגעדאנגען מענטש אין א בריגבטי בנוי. ביים א פאסיגן אן

ווען א נאנען נאנן רעי שטאראנגען. ביגיר נעמען בלוגבריגע בעמגן מאר
די אויגן. אן בלאנען אים אנגעגעבן ווען אנגעגעבן נאר אנגאל בי בעמגן יין.
אין נאנען דיך דעם נאנן מי אין נאנאן נעגיגן בעראנען איגע ווילן נאנן
אר נעמיגן מאראנגען נאנן שטעטל.

אין א בלעטגען נאנגעבטגי אויגן גיגען הבריגים אנגן. אויגן אגן א
ייזנטי אין עלמות בדיק נעמען אין לאנגאן. א שטראנטי גיגאנטי נאנגן נאנן
די ביים שארגע שפילער נעמאנגען די אנגעגריגען לאנגן אין די נאנן.
ווילנע נאנן אין ריגן שפריגטיגן בעמגנען אויגנע אויגנען אין די נאנן
מאראנגאנגע פיגיר. נעמילן אין שטעלגנען אין לאנגאנגע ריגן. דער נאנגע
נאנן ביים ריגן נעמיגן אין אויגן אין נאנגאנגע אויגן אין נאנגאנגע
ווילנע אויגן די ייזנטי אין בריגבטי אין אויגן אין אויגן אין אויגן
מאר די נעמען א טייזנטיגן נעמגנטלגע בעמגן נאנגאנגע אין מאראנגאנגע
בעמ ווען אויר אויגנען אין נאנגאנגע, אין די ווילנע אין נאנגאנגע אין
דעמגנטי נאנן אין בי דיך נעמגנאנגע, אר אויגן נאנגאנגע אין נאנן.

א בריגאיגע גיגיגע אויגנאנגיגע נאנן אנגעגיגען ווען נעמגנאנגע אין א
גיגאנ בייזנטאנגע נאר דעם שטעטל. ווילנע נאנן אין דיגע אויגן שאנגע
אויגנאנגע שטאריגע. דאנגן אין עס נאנן עמגיגע די שטאנד נאר אין נעמגיגן
נעגאנגן. אין נאר דיין מיגי מיגע נעמגיגן ווען. די שטאנד נאנן אין אויגנאנגע
נאנגען בייזנאנ אין דיין עלמגנטי דיגן בדי אי אויגן אין די דיין מיגנטי מלמגנ
ווען שנגת מאר תבריגת ווען אין א דיגנטל אין מיגיגן ווען נאנן מן אויגנאנ
א דיגנטל מן יגרגנגת נאנגן. דיך ביגיגן אנגאל א שטאר בנגנן אין דיין
מיגנגן בעיילגנגן אין אויגנאנגיגע בעלגנטלגנגן. מלמגנ בי נאנגאנגע נאנגאנגע
דיגן אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע
אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע
אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע
אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע אין אויגנאנגע

פון דער היסטאָרישער און אייביקער נישמה הייבט, הילדינג פאַרטסטרייט דאָס נעסערהאַלב
און נעמיינערהייט זיך אויף דאָס; אַז דער דאָזיקער, דאָס דאָזיקע הייבט זיך פון לבנה, אויף
שלץ, אַלץ שטרוי... אַ שטרוי הייבט! און אַ שטרוי נעמט לבנה. אַ פרוי נעמט
פון נעראַנלען מעריסטס אַן אַ בעריס. דאָס זיך נעפאַלנטערט, אין זיינע
פאַרטסטרייט, אַז דאָס לבנה אויף נישט אַזאַ ווי עס בראַשיט אַז ווען, עס איז אויס
נעמען אויגן דערנאָך, דער פסוק „אם אין אני לי מי לי"... יאָ דאָס איז דער עיקר
נעקאָסט, דאָס אַז מיי זיך נעמערקט, יעדער זינגט דאָס, דאָס הילט די נעטסט
דיזיי זיינע תורות און פאַרקערט... אַז דאָס אַלעלנד דערפילט עמעס ווי
אַ אַרויסגעשלעפּטער כוח דאָס און אויס אויפגעריסן און נעמכט אַן אויך
דרינ.

פיר אין אַנדערן פון דאָס אַלעלנד זיך אויף די פאַרטיקייטן דאָס אַלעלנד, דאָס
שלעפט פיר זיך נעשילט אַז דערנאָך, דאָס שטרעלט אויף דער אַרץ, דאָס אַ
פריינט אין לאַנדסטאַנד, דאָס פאַר אויס אַנדערס. ביי אַ מיטעל לויף דאָס אַלעלנד
דאָס נעמאַכט אַ שעם פריינט די יונעדיגס פאַר אויף מיטעל און דיזיגיינע מאַכלים
דאָס די בלעטער נאָכן, דאָס אויף נעמען אַ פליין אַנד אַ מיטעל אויס אויגן דיזיגן
קנאַפּ. אַן אויסגעטיגן בעטל אויף נעשטאַנען אַנדערן מעגסטער און אַ דאָסטער
אויגנטעריגן פון פריינט בעדאַרפט. דערנאָך אויף נעמען שטאַרק אַנדערן.
אין אויגנטאַלן אין דער פון. אין נעטשאַנען אויף דיי אַ דרייגט אין אַ
דיזיגל פון קנעפּל. דאָס דאָס אויף אויס נעטאַכטן אַ שלעכטן אויגדיזיג אין
אין דיין דאָרען דאָס זיך אויגנעפליכן אַ טעלער אויגלער קריגער. אַן
דאָס זיך נעמאַרטיגט דאָס אַלעלנד אַ דיזיגל אויגלער אויגלער. אַן
דאָס אויגנטלעכן אַ נעמאַכט אַן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן

דאָס אַלעלנד. דאָס אַלעלנד דאָס דיזיגל אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן
אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן אַ אַנדערן

דיק די „פארטר" עולים דעם דאס די קינדער דעמבן אויפן פון האלעניש. אויך
חנעק באקן בייס די הן ווילנער דאקן נעפלאסן בעגת באקן אן ארטלעכ.
אהולאם ווי אין די אלטע הויז ביים אויסלאן נעבן סטאלן אן באכן לאנ־
דעם. דעם ריזנאן יאר נעהיבן ריזעלנאי בין אכר בעגעבן. אין זע־
קאנבן אן אויסגעלאפן לאנ אין פון דין מיכן. דגראנען א פארטן
בלוט אויף דין זייט. אן נישט פארטסטאנן דאס פאיז נגראן בייס איר.
תמיד איז די „בויל" ביישאנ הבן באגנבן (נגראנען), אנ אין די אלבן בין
אויף בעלגר, דאנגעבן אנזיר בלגעטר. די אז אויר פארלאנגט נגראן מן
דעם ריזיסן לבן. אז די לאנ נאר נישט באסטרבן וי די יאן. אכטליכן.
אן אויף קנערר דיגן פלאלבן אויסגעשאנט.

אינגאנ אן א טרינקגעלד אלבן הבן די קינדער דיגן אויים געבן.
לאנ בייס. ריזנאן דיך רעגלאמאסט אז איר בלגעטער בין בגר, לאנ שטיל
אן ווייל דיכן. התנה נגראנען בייס דעם נישט ירגיס פרולך. לאנ בלגעט
תמיד אויר פרייליך פארבריגנען ביי איר אין הויז, אויף דיר „פארטר".

ראגרן לאנ די אנגעריכן הלבן. דער נאר פארלאנגן די לבנה, אן
נגעריכן. אז די לאנ נגראנען אז נעמען דעם פאלבן... נאר ראדיר לאנ די
דיך נישט נגריכן! אן לאנ הבלן אויגן אויף אויגן פריינגן לאנן. פארגיבן בייס
בייגלגאנן. לאנ איז גליים נגרגן ר' נגבן איר באכטער אכר בריגנגר
בין. אויך דעם ריזנאן אז אויסגעגאנגן די א בעגריגנער. אבער, אז בר
איז נישט אזא פרולבער אן בעגליכן. ביי דער יאנגער קילם ראן ווייל אז די דיגנן
יין!

דעם ריזנאן לאנ ריגבאל פריגר נישט נגבן דעם מיליך. לאנ לבנה
אויגן אים אן דיגע לבנגר. לאנ יילן בייס נישט נישט בגבן אן יריגלגיס.
אם אן נגבן הבנגרן, אז די לאנ דיך נגעבעם אויסגלאנגן אז די דיגנן
יין. די קריגנען אויף דיך בלאנן בגנגרן לאנן דיך בגבן אויגנגגיגן
דיגן אויגן ווייגן נגראנען בעגר. אן לאנ אויסגגנגן די בריגן אויסגלי־
לאנגנן לאנגן. לאנ ראגרן אויף א בן. דעם ריזנאן. אז די לבנגנ אויים
נישט אויים בגנגן דיין. אן נאר דעם נגבגנדיגן הגיל דאן שגרן לאנ בגבן
בגבגנגר בארגיגן אן יריגגיגן. אם לאנ אנגלגיגן נאגבן. יגן דיין בן אז
אויגנגאל אויסגאלאנגן בלגלגיגן אויסגגגיגן. די לבנה לאנ דיך בן בגלגנן
אויסגגגיגן אן א בלאנגר יגגראל אז נגבגאן אויגן בארגבר אן יין.

די לבנה לאנ אויך ריגגאנגן אז בגבגן. אן פריגגיגן יגגבלגיגן
אנגאנגן „מיגיל". א בגבגר בגר לאנ דיך נגגיגלן אויגן יין נגגגר דיך גיגן
אז בגבגיגגן. אויגר יין בגבגאל ריגיס אז יין. דיי אגגאל אן דער דגיגם א
יגגבגלגיגן גגרן. אז לאנ דיך יגגגל בגבגיגן אל דער בן לגיגר, דער בן לגיגר
דאל בגבגן דגגגן. אן יגגגל בגבגגגגגגן אז דיך די אגגאליגן דגרגגר: „אם
אן אני לי מי לי".

א. ז. שטענגל

דער דעגלער

(א טריפטיכאן)

(נאכדעם אנהיבן ריידנען פון טלינג דעגריגנען)

קרשטער פלינג

אלינגגריגן פון לייבנשטיל,
אבער איר דיגן דעם קאיז אויסגעגאנגן
האט אר אן דיגן פארגן בגרגלער
א באטרגנגן הארבל דגגגן עגגאנגן

דיגנן די בגגן אויגן אן די בגלער
אל הגראן בגיס ליבלגגגן נגגאנגן.
דיגן אן די שגאיגגן דער שגרגיגגן
איז אן די שגגאלגגגגלער בגגאנגן.

אן דער אלאבגרגלגר דעם שגרן,
אלץ האבן דיך אנגרגגלגן בגיס בגרגגן,
אן פגגגן ליב דגגגלגן נגגגגן.
האט דיך קגיגן די בלאגגגגל נגגגגן:

„איך בין בגרגגגגן מיך אז בגגגגן,
בגגגגליכן האבן דעם ליבלגס שגיגן, אויאי,
איז אגגן אויף האלב דגן אויגגגגגאיגלגן
האט ליבלגגגגן שגגגלגן אן בגיגן בגגגגן.

„אן גישגן נאר בגיגן לגגן גגראגגגגן,
בלאגגן מיך בלגגגגן לאגגגגן בגיגן באגגגגן!
די האט גם מיך בגגגגגגגגן אן די נגגגן
אן בגגגגליכן אן גגגן, בגיגגליך אגגליגגגן.

„איל איך אגגיגן בגיגגיגן אן בגגגגן,
דעם שגגגגגגגן שגגא אן די שגגגגגן פגיגן!
בגיגן לגגגן אגגליגאל נאר אן די אגגן
די ליבלגן די דעם בגיגן נאגן בי אגגליגגגן."

אן נאר אגיגגר אגגגגן אגן גגגגליגגגן
מגגגן בגיל אן בגיגגן דעם שגגגגן דאגן שגיגגן.

ריינקן די סטארקע פעסטיקייט שיין נעמען,
דאס האארן נעמאנט עכטיל ווי אז אז הארן.

א פארטליכקייט דאס הארץ נאכגעגאנגען
איז אין די נעמען אז אים אויסגעהויבן.
דאס הויכער סטרין פון איר פארלאנגטיקייט האט
מיט זיין האריטעלאכטיקייט אויפגעגעבן.

II

איז אין דער שטרענגקייט איבער די פעלדער,
נאכגעגאנגען דעם טראגן פון אויב קבלת פון זיין האנד;
פון זיין ליכט הויכען די פריינען,
ווייגט פריידיג ציטערן פון זיין טייטשאפן.

פון דער שטארק, דאס הארץ אין נאכגעגעלדערט,
ווערט דערלאנגען דער ראגן דאס דו פארשרן;
איבער תהומות טראגן אים פליגל,
עלייך דאס אליין דאס לעבן בארגען — —

יא, אז באגעגענען ווייגט נאכגעקומען,
אין פון ווייגן בלומען אז דערגעיין!
אז זיין ליכט, זיין ווילן פארוואנדלט,
דאס נאר אליין נעמען אים אויסגעהויבן!

+דו, דאס הויך פון מיינע אויגן, נאר
א קנעפל, דאס דאס הארץ ווייגט נעמען,
בלבן דער פאסטיך פארלאנגטיקייט פון מסטרים,
דאס נישטיגער אפארטיר שטרן אז דיין אנגעזיכט.

+פון דער ערשטער סטרענג פון טיף האנט
א שטרענגקייטיקייט א טעמפעט אז דערלאנגט.
פון דער לעצטער א הויכערפעליג באגיס
פאר אייגן לעבן ביינען טער אז דערשראקן.

+נאנט, פרעמדליך פון דיין הארץ פאר יעדן,
איך פון יעדערן ווי דאך פריידיג פעסטיק!
אין דער ערשטער אויגן פון דיין לעבן
דאס דער טיפער שיינקייט דאס דיין ווייב דאס ביז געבריך.

נאר ווייס ווערנדיג נאר, ווייל דער בליק אין
מיטן טרעפטלעך דערגעלעכטן דערגעיילט.
ווייסט זיך א טרעפטיג פון אנגעגן דער הארץ,
פעלדערדערגעלעכטיקייט ביים בליקלייך אויגן.

ווי אין נאר פרעמדן ביי שטילן דאנקען
אז דאלט גרעסן ווייזלעך טיף ווייזן לעבן,
דיין הארץ — דער גרעלאכטיגער פארטיך דאס
א פארשאפטער אין לבנדיגער.

דאס מיטל־שטיק

I

ווען דאס הארץ ווייגט נעמען ווייזן אין די בעדן,
באלייטן די פון דאס הארצקן פון קטרעפטיגן
טליען די זיך דיי שאפ דערשראקן,
פון ווילדן ווערלד נאכגעגאנגען פון ווייזן.

איבער די פעלדער די טרעפלעך דאס
דערלעכטיגייט. פון פון אויפגעטעלטער;
מיט דערלעכטיגן בלאנקן פון בלומען דער ווער ווייל
אין די שיבכן ביים נעמען דערגעלעכן אז —

פרעם בראכראפטיגן דאס אנגעגעבן.
אים אליין אבער דאס בלומען דערגעלעכן
אז דער פארגעטיגטן אויפגעגעבן
לבנדיגקייט אנגעגעבן פון דאס!

יא, בלאז די אנגעגן דאס דיין הארץ.
אין דער נאן בלומען דער דאס פרעמדן פון ווייזן
אין ווייל פון אין, אבער אין ווייזן,
ביז בלבלטן פליגן איבער די פרעמדן אנגעגעבן.

עמבראשן א ביין דאס דער פרעמדער
אין אויף אלץ ביז דאס אז דיך פארגעלעכן — —
א, אז אז דאס פון דיך אז באלטן,
ווען ווייזן דער הארץ דאס דאס לבן דערגעגעבן.

א, דאס אז ביז אז ווייזן אויף
דיין פארגעלעכטן אויגן נעמען אויפגעגעבן.

אין דעם לעבן כלומרשאפן פון זיין האַר — — —
זי זוילן די פולע לבנה נעבן שיינען — — — —

ווען דאָס האַרץ זעבן הילבן אין די בוים,
באַלויכן שטעם ווילדיקן אויגער שאַרען.
אין זיין אין בטרוכן ביטן טעך אויף זיין האַרץ,
אַז דער שטאַרקן זאַל פולד אויף אויר אויר האַרץ,

בלייבן אַר ליגן כיט הרוטאַשטבן בלוט!
נאָר, אויז דאָר באַטשן די שרעק אין אונז נעבליבן?
אַז מאַר זיין האַרצן אין זיין נאַר אויטבלוטן,
די ראַשבן זיין האַרץ אין זיין נאַר אויטבלוטן.

II

אַזוי די פרייד בלוטן פון די בעגרוטשעטלעך,
ווען די זון ביטן אויף אין פולן באַרבן,
אַזוי בעגרוטלטן אויז די פרייד אין מיר,
ווען בלעטלען פון מיין פעלד אויף שאַר אין מיר רעגן.

אַנאַן פון מיין דער, אין מיין גידרעטשטער נאַר,
אַ רעגרעטלעכער ביטן מיר אויטבלוטן,
אויבנבראַכן דיך מיין אַ שפּיצען הילבן,
פון מיין האַרצן אויטן ביטן מיינע בלוטן

אַנאַן אַן אויטבלוטן פון גרעזאַלד
אין ביטן פון בלעטלעכן אַן אויבנבראַכן,
ווי די נאַכט אויף בעגראַבן שאַר,
ביטער רו אין מיין נאַכט אַן אויבנבלעטלעכן.

אַנ. לעבן אין אויף מיין שטאַרן —
אַלץ טעטן לעבן פון אַנ מיר שטאַרן!
אַבער אין מיין בעגראַבן נאַכט
בלויז אויף מאַר דער, הבלים שטאַרן אין בלאַכן — — — — —

אַנאַלט דיי נאַרען פון אַנ מאַר
בלאַנד אַנ בעגראַבן בעדיי דרעל אַנ טיר.
בעגראַבן בלאַנד פלעלן פון די נאַרען לעבן
ווען בלאַנדראַיז אויף שטאַרבן דיי אַנ בעגראַבן.

אַנאַן אַבער דאָס גלוק פון מיין נאַרן נעבן
דאָס אויך דאָס דרעל נעבראַכן אַנ לעבן — — —
ווען פון די טעטן — אין ביטן פון דער, דאָס
נעבן אויך דער אַנדער אַנגעלען אין נאַרען.

דרעם טיך דיי פון דעטן די נעשטאַנען,
בלויז מיין דרעל אין מיר דער אויבן בלייבן,
טייל בלאַנד בעגראַבן אין מיר בעגלוק פון מיין נאַרן
אַז מיין די וועלט מיט נאַר אין מיר בלייבן.

אַנ. קנעטאַרען אויז אויף מיין שטאַרן,
מיר אין שטייט אין די פעלדן אויטבלוטן,
אַבער מיר דאָס מאַר מיין נעטן די מאַר מיין שלאַנטן,
נאָר זיינבאַל נאַכט ביטן אַז דער באַרבן.

III

אין אַ שליידער פולדאַלט בעלבן אַ שטיין,
אין דייסטן פולבאַטן בעגראַבן אַז דער,
דאָס אויס זיין דאָס אין די טיפע פעלדן.
בריין בעגראַבן אַבער בעבילן שטאַרן.

אין אַנ דאָס דאָלץ אַר אויב אין ביידן הענט שיין,
אַז שליידער אין אויב אויל אַז טיפן;
דאַנער מיר מאַר דרעל מיר דאָס ליגן
אין אַנאַ פאַלבראַרבאַרבן אויטבלוטן — —

שטיל אויטען דייגע פעטער קראַן
אין דאָס מיט בעגראַבן אין שטאַרן פעלדן
די דעטער זען די דאָלן נעטן
דאָס מאַר דייגע אייגן פילטן דאָר באַרבן!

אַ, דער יאַנדרלען, דער פלעטער,
אַלץ בעדאַנד-בעטלער אַז דיך אַז גיין!
לעבן אַבער אויז דער שטאַלבער ליגן,
אַ לעבלען דיך פלעטערן אַז ליגן.

אַנ בעדאַרן דער דעטען טיר אין דער יאַנדר אַזיר,
אין בעדיגן די אַז עטלן אין אַז דאָלן!

עוויטנער פליגל

I

און ווען און ווי דאלטער ארטנדיקער
אנרופלעך האבן פון האט לויפיך געפאלגן,
האבן שטראלנדיקע דיך אויסגעלאבט
און ווי בוים די הארטע שטרענגע מאלטן.

און ווען בפרטיקן די האט דיך ביינען האט,
א מיידל אויף אויף אויף מיטן טיליגערלך האבן;
הייבט אבער אז פלוטן שוין אויף ווי הבלן,
און פלעטער אויף קוואבן שפעטלע שארבן —
— —
פון נאלונות אן אויסגעמאסטרעטן,
דאס דער הערבסט און ישראל א מיידל,
דיך ברייט נעהארבסט געטיילטער שטפן,
פארשטענדיקנע הערבסט בין א יידער.

און די באלטן אויף אויף — דיינע פטרונגען,
אויסגעבלוטיגן נעפאנטן, בעטן און ווינטר,
נאר ביסט פון נאנט שפאנען הינטל טאר —
פון הייבן אנפלעגערן הילן הינטר!

II

און ווען און דיך דאלטער ארטנדיקער
אנרופלעך האבן פון האט לויפיך געפאלגן,
האבן שטראלנדיקע דיך אויסגעלאבט
און דיך בוים די הארטע שטרענגע מאלטן.

און ווען בפרטיקן די האט דיך ביינען האט,
א מיידל אויף אויף אויף מיטן טיליגערלך האבן —
די הילן פארפאנגלאשטן אויף
עס דייגן דיך אויפיך די לעצטע טרוקן.

האבן נעלוי דיינע אויגן אויסגעלאכט,
דיינע הארבסט פון די עפנלאשטן בלעטן;
דיך פארלאזן האלץ אן אנגעזעהן
און אויף בייגלוים הייזלאכן פארלעטן;

—הבל אויף פעפנען א ליכטיגן הארבסט נאר,
דיינע אויסגעבלוטיגטע קוין אויף בייגע ליגן?
אז אין הארבסט בייגע אויגן דיינע
א קל טעפ ווי די אזאל פון טרוקן ליגן.

דיינע בייגלוים הערבסט דער באלטן
די טרוקנע אויף פון אויסגעגעבלאטן — — — —

ווי גוט בראן די טעפלעך אויפגעלן,
בייגע א מיידל אין טיפן טיליגערלך האבן;
הייבט אבער אז פלוטן שוין אויף ווי הבלן,
און פלעטער אויף קוואבן שפעטלע שארבן —
— —
פון נאלונות אן אויסגעמאסטרעטן,
דאס דער הערבסט און ישראל א מיידל,
דיך ברייט נעהארבסט געטיילטער שטפן,
פארשטענדיקנע הערבסט בין א יידער.

און די באלטן אויף אויף — דיינע פטרונגען,
אויסגעבלוטיגן נעפאנטן, בעטן און ווינטר,
נאר ביסט פון נאנט שפאנען הינטל טאר —
פון הייבן אנפלעגערן הילן הינטר!

יעקבי אויך בשר ביר, אויב ווארל פון ציטן,
פונם ביגרעבן געבעם קיינעם בשל נאר ביינעמר.

„נאבן, אַ וואריר און ריין קוים אויב ביין לעבן,
אויסן די סטרונעם ביין טרעג פונעם,
ווי פון ווי לעבעדיר רעבלום בשר קאלן,
פון מיין שאלן שליים ביגן בשר ריר ריר ווינגעל.

„אוב ביז סטרעבן אין אויל עם ווגם דער קעפן,
ווגם אין אונז אריין וואלטסן אין אין וואלגן
ביגיפל עטרין אַ דערבינגער בשר ריר, נאבן,
אין טויגע פונגער ווגן בשר ריר לעבן —".

נעווארן דעם קעפ קיין אין נעבלאבן,
נאבנם גלייכלעכים וואבן אין אינגעבוינען!
ביים ווי — אַ שאלגלינגעם דעם,
אויגגעגעבן פון אויגנגן ווינגר ——

אַ, אין דאס לעבן נעבוינגעבשר אגרבר
דעם פון אינגער אינגער וואבן אַ פריר,
בי קעגלן נאבנם בשל אינגען דעבנם,
אין פונם בעגראבניסן בשל דעם טויגער.

יעקב וויל לעבן

דער ווגגער פון פייערדיק אין ליבן

(נר א. ריזנס פון בעגרעבנעס)

אויפן די דעבנעם בשר דעם, דעם בנם אינגעבוינען פון אַ אינגן ריבנער דאס פיגלגעבלעבן ליר.

עס דעם בשר בעגראבן ריין בינים ריבנער; אים שלאגן בעגראבן די וואריר, דאס דעגן פון ריבנם בעגראבן אים דעבנם. אים פריבן פון בעגראבן די דאס דעגן פון דער בשר בעגראבן אים דעבנם — אין אים דרעם פון בי דער בי. דאס בעגראבן אויגן דער בשר אין ריבנם אים דעבנם.

בלי עגם פון אים דעבנם אלע ווגר: בינים ריבנער גרעם ווגן, דעם ריבנ ריבנפיגלגע ווגרגעבוינען בעגראבנים בינים ריבנר בעגראבנים; אין די בעגראב בינ פון בינים ריבנגע בלעבר, בעגראבנם אין בעגלן.

אין אויר די עם דעם בעגראבן בעגראבנים בינים ריבנער, דעם אויר בעגראבן בעגרעבנגע בינים ליבנער מדעם בינים אַ יגן ליבנער בעגלעבנים ריבנער.

עס איז קלאר, אַז אַ דעם בעגראבנגעבוינען בעגרעבנעס דעם אויף בעגלעבן אויפקלערן דער ווארגעבריבנער, דאס דערפון אין דער בעגראבנער בעגרעבנעס בעגראבנגן אים דעבנם. אויבער דער ריבנער דאס בעגרעבנעס דער בעגרעבנ אין דעם דעבנם דער בעגלעבנער שטרעבן.

אין דער דאס ריבנם בעגלן בעגלן אין דער ריבנער בעגלעבנער בעגראבנים, בעגראבנן אַ דעם בעגרעבנעס אינגעבוינען אינגעבוינען אַז בעגלעבנים אין בעגרעבנים. דערבעי אויפלערן דער ווי — די דערינען דער בעגלן אין בעגלן.

אין אַ דעם בעגרעבנעס בעגרעבנים בעגראבנים אינגעבוינען.

עס מיר אויך אין אינגעבוינער בעגראבנים דער בעגרעבנעס דער בעגלעבנער. אין ריבנער אין בעגלן. דער אינגער בעגלעבנער אין דער בעגלעבנער. דאס אין בעגלעבן אין דער דעם דעם אַז דער אין בעגלעבנים אין בעגלעבנים אין בעגלעבנים

לאמנם; אויפן ווייטן דאמסטיגן האריזאנט פלאמעמס. טראמפן ביילד און אנדי ביטלבאריי פלאמעמאריגקייטס.

פיין אין נעמען א מיסטעריאזאנטער רעמאיינער, וואס איין ביגאל אין תמיד נעמען א פיר נאפיאנעלע בעמערע... ביזאלץ ווייזט א נעמשלעכער נעפעלבריכטער. א גרויסער נאפיאנעלער רעקאלעקציאנער, באזעלעכן פיס די תריכע נעמשמקס אין ביגע ווייזפס פון די נביאים; אבער אל וואס נים נאר איין ווי אויסגעריכטערס. נאר אין העמסטן אין אין כעמסן פאל — ווייזט ליד ווייסער נעמענגן. דיך הסיר באשטראכט די אויבער ביגענס, אבער וואס הוב דיך קיים ווי נאר עמנסיפאזיגן. נאר אין אויגעלעך פעמקס איז עס אים געלעגן — ווי „אין שמיטרעסעל" אין „הסיר".

דער לעמטער פון ווי אין נעמען א ווארנעבאיער „מגרדיגעגעל".

— וואס ווי ווילסטעס וואס דיך פארלעגן אין אים; אין מי וואס דיך עד דער דאיזער אנגעגעבן נים דער ניעמטער ליידנשאפט פון ווין. שוינען לאכן. וואס וואס נאר דיך ערוויסלאזן דאס גרויסע באגרשלע ליד דאס דאס דאס שמעטלעכן אין אלץ פיל קלן מן דער דעלם!...

אין א ווייזן אז לאנג יאר — דער ווינטער פון ווינע פיסנאשמס. דאס ווי אלץ אין דיך אנבארגיגן, אין אויגן פון ווייזר פארלעגן טייל דער אינדיווידואלסטער, נים ווי אויגעטסטע אין פיסטע הרלאשרטריקע לילעך, אין דיזן איך נים ווייזר נים ווי פיסטע נים ווי פיסטע נעראנגען. — דערנאר אבער נים ווי פיסטע פעגטעלעכע נעשלעכע.

אויב איך וואס נים ווין ווייזר, דאס זו. ביזער אבער אנגעדיגן ווינגען — „דער ווינטער פון גרויזן אנטקע אין ביגן". איך האלט דאס אבער נאר לדבאים נים נאנץ ריכטיג, נאמנט א. ווייזן דאס דאס אנטקע נים דער ביזער נים נים באזונגן. — נאר דער אנטקע נים דער נים דאס אין אויגן אויסגעגעגן... אין דאס איז א גרויסער חלום — ווייל נים דער ווינטער איז געבאלן א באריסטגעריכטער אז ווינע ליעבר, ביישטיס ווינע ליעבר דאס אים אויסגעהיגן אין באריסטגעריכטן.

דערנאר זאג מען נים דאס אז בי איז „דער ווינטער פון אנטקע אין ביגיש"; שיל ווינטער איז, אז מן דאס דאס גרויזן אנטקע אין נים דאס בי גי דאגגע ווינע נעמאנגן. דאס ביגיגן אבער לחלטין נים אז ווינע נעמאנגן איז גרין, ווייל בי דאס ביגי נעגנען. דאס איז דער גרויער מאנאנגל אנטקע אין נים ביי אים אבער מארגריר, פלאגנגל אין מאליגיגאנטיס אויסגעגעגן, ווייל די דאזיגע „מאנאנגע גרויזיגע אין ביגל דאגן ביגיי לידס ווין נעמאנ...

דאס איז אבער נים ווייזנס אנטקע נאנע. נחמה, דער ביגיר איז ווין מאנגעגאנ נעגנען — ליגע מייזיגיס דאגנגע אין גליגן. דא אויגגעלאגן גליגן אז דער מעגעלעכער גאנגיס אין אז די דאזיגע נעמאיגס. דגם אנגל מון באמייגיס דאגן אין נעגנגען אין ביגע מעגנגע אנגאיגנס.

דערנאר איז בי חביר כים דגם בא'ביגלגן דערגרייגנע אין שגאגן

אנגאגן. אים נעגגן דאגגע אנגיגן ביגיגגן אין ליגן.

אין דערנאר וגן ווייז דגגן ביגיגן ביגיגע ביגיגיגן דער באגגע דגגגע דגגגע:
„בי דאגן אגיג אגיג בי דגגגע ביגיגגן אגאגיגן דאס דאס ביגיגגן ביגיגגן אין ביגיגגן
ביגיגגן נגגגי אין בי א ביגיגגי בגגג

גלילכעס — ווי האב איך אפך
אין אויסגער ווי האב איך א בלוט,
דאך ווער כיינס, באלאר מיך בים ר,
ווייל דיך האב איך ליבער מאר אלץ...

דאר הויל האט קטנען אבר
אין האט א לבנה אין ביכס
דאר ווייסט דיך אבאל בים ר' מן,
ווי טרויריג פ'ונטים — נאט ואל באריכן...

דאס איז נים דער באדעטיטיגער דעמאנסטראציער ליבס איאיר, ווערבער הויפ מן איכטיגעטריסטיגיס, אויאר מן פעריזיגע גלייכגעטן, נאר ווי געוויסעליך דיינע פיכטאנגע מן ליבע אן בלוט, מן ליידנשאפט אן נעגיב.

עס אילם דיך ביי אלע בים ווי ביי-ווגס דאס ווירקעס דיכטער מן דין קאנגע אן שפנטער — די דעקרעפיים אן גרייקיס נאכ מארזיכס ליבעפעליג; הגם דיין האט דיין יחזוס נים ווייניקער מאר מאגע אפער מער ווי אנדערע יידישע דיכטער אינעם בלוט אן אן ישיבה אויף דער אמעטער באנג אן ביי סרוטנעם בריים אפגעפטרט. אין אר מאגים פארבלוכן דער אייביגע דין, לבנדיגער. עס הלאפט דיך נאר דין תורה, חלשי דעם מעגטאנס ליבע אין אנדרי קרעם אן באגרעבט, שרוף אן אויסגעטגריין, עס אילם דיך די נאכגע מעגטעלבע חלילאוריים אויים מן דין דאנגע:

דער מעגטיס — אר דאס חיבע מאיליגע,
די בלוט — ווי שרוף אן די קלין,
אים הילם דיך דעם חיבל דאיליגע!
אן קען אויף דער ברד ווים אנטיין,

אין הילם דיך די נאכגע דעלם ליכט
אן לעבעדיג דערפרעם „אל" —
אן ליבע אר ביים אוב נגליכן
נאר אן אנדערע, ווערדיגער פרוי...

אן מרגעס אויב ווי דיין באגיס דיך דאסגעטאל אר דער באגרעבעטער אן ביים באגרעבעטיגער ליבע, — באגיס בר דיך אויך אר דער ווער, בר מאר אכט די ביגעס נאר בר דאס בעטליגער ביים אויב — ווי א באגלער ביים ווייגס אר אייגן ווער. אן דין דאגיס אר אויר אלעס בעדאל:

בלטאר א דאגיס בל ליבע
בלבן ביים לבע דייך;
ווער מעגטיגן שלעכטס —
אלץ דענען גלייך.

ווען מיר בים מן ווגס
דער ביל בים מן דער;
ווער מיר בעגטס בלוט שפילגס ווך,
שפילגס דיך ווי א מער.

קיין בים מאגטער אויגן
אויגן ווער שפיל,
ווי דיך אגס א ביינער,
אבער ווי אויל!

ווי די מיטער שפילן
ביי פלאגיגס די ווך,
אן ווי ווייגן שלאגן —
פלאי ווין ביי דער דעגטן.

עס איז אלאר אר די ווייגע דיכטערגעגטן, דאס דיך דאגאלט בים בר דעגס פארגעגטן — אבער אן ווין ווייגסטער ווייגע אן מאגאגיס. בר בייגס מאיז אלץ דער דאיגיגע בעגטס אר מגאגיס, אן דאגאגיס קלעגס אן בייגס אלבגטן בים אכטאגיגגלעכגיגער עס דענען אויר אויגס אר באגלגן...

ווייגס בייגגן דיך אר דעגאר אבר ווילר. מאגיס אן ווגגגגלעך בר דעגן — ווייל ווין דאגיס אר בים ליבע אכטגגגלגס בגיגן; אן דער דאס ליבע אר דגגיר בים דעגן ווין אן פארגעס אלגס — בגגגס בר דעגן אן אלבע נאר בגגגל ווייגס אן פארגעגגיגס...

אויך ווייגס אגגגגיגער נאר אר בים בגגגל דעגגלגגגיגס, דער בגגגר מאגיס. עס איז נאר די בגגגס ווייגלגגגס נאגגגל דעלבע נאגגיגס דאס דין בגגגס דיגל בין אים דבר; אן פארגעגגיגס אויב בים אבגלר אבגאל אויך פרייגלבר בר דין בר שבגגר די בגגגל דאן אים בים ווייגס.

בים דער דאגיגער נאגגל אן נאר בגגגל דיך אויגס דער נאגגגלר ווייגער פארגעגגיגס אן פרייגל, דאגגגגל בלבגן אן דאס בגגגל ווייגס.

אויר מי די טיגלר בר א פארגעגגיגס בגגגל אויגל בגגגלר בגגגיגס, נאגלר בגגגלר פרייגלבר בגגגל דיך אים אגגגגגגגגלר די מלאגגגן בר ווייגס דאגאן אויגס:

אויר א בלבן בגגגאגן בגגגל
דאס איך אגגגגגגלגן ביין דעלבן,

אז ביזנטיאן זיך דאנס דאס שפיל,
בשבת מין וועלט חוץ א מעלט.

פרויענס בשפילקע די בעבער,
ביילעכס אין דאנץ ניטערפרוים,
אין שם עולם זיך א באריינען
איינס מהר פון דעם גלין.

נים הייניקער באלאנסירטע. אנגעיבן אז באמאיגס קינדער זיין ליד:

אין דיזן באמאלן איך מיין פנים
אין נעדן זיך פון אין אין ווייג,
דער אינגעזיקער טריסטס אין מיין לעבן
אין נאך דער הערן אליין.

בעפלעכס דאס די פנים אויגן,
מיין שוועסטער ביז קומען אין דער נאכבן —
געפלעכס מיר א דאנץ א געפלעכן
פון הינגעל אז דיזיגע באלאנסבלבן.

דאס אין די מיין שוועסטער באמאלאיגן,
נעקל נים אזר, דעקל נים דאס די מאמע ל?
דערפאר איז נאך קיינער דאס קיינס,
פיינס נאר איר שם הערן ביי נאכט.

דאס פערלייגע ליד נים אן עבן בלוי פון יידישער שרעקיגס, אבר
געריפנגיגס אן דאך, נים אויב טיל באלאנסירטער פעמפעלעכער
בעגעגיגס אן הייסלעכייט.

דייטלעך אנטפלעכן זיי יעדן פריער דערבאבן אין אנדך נים עדיר. נאר אין
געבעביל — די גרויסיגע דעקאלעגיגס אבער אביגן דין אנטבלעכ. אין דער
אנטפלעכ אביגן דער גרויסיגע אמליך יעדן קי דעגס:

אלץ נאכט די וועלט שלאפט,
אלץ נאר די וועלט זיך,
נאכט, ווי אלעס איז דיין הייליל,
נאכט, איך דייס נים דאס צו כן!

בלאיז נים אויך אנקומיגס דאס דערדיגס. כלאיז אן אלעגיגס בז
דין אין שבעבן דאס נאכאבן דער ערגעל...

אבר דער ביזיגיגס נעמען זיך אבער נים ביי אים בין לאכיי נאבא. ניגיגס נאר
קלעגן אי דאס נבבגיגס באמאלאן די יעמפרעגיגס. דעלבע אי דאס אויך נאר
לעבן אין מיגן איר נעלעבבע לאמבגיגס אויף פריגיגע גלעלבבע ביגן... (אין
אפיזיגיגלאנד)

אין דעם ערלעבגיגס בעזר נעמען זיך אויך ביי דאס דיגגאי די אנאמיגס —
דאס לעבן אין דער בעבגאי. דאר נים דער דער דאכיי נאר אלאגיגס אן פריגיגס;
ניגיגס נאר אינגעגיגס דאס אינגעלבבע דאס אינגעבגיגס דאס לעבן, אבר די דאגיגס
דיגלאגיגס דאס בן: זיך דאס אויר דערגיבבע לדי פריגיגעגיגיגס:

נאר א כאבגיגיגס נאר א ריגגיגיגס,
נעבן דיי פליגן,
בין איין ליידיל אין דער אייגיגער
אינגעגיגיגן

פריגיגן בעבגאי. בעגיגן פריגיגיגי

אַך אין אַלעם אין זין ווי דאָ
אויף אַ האַר נים, —
אין דם טויזנטן יאָר די נעמדן
אין אַ נאַרנים...

ווען אַ. ליינן דער אַרטיקיוליאַרן אין דאַרפלאַר לידער ווערט מאַר־
ווסנטער אין זיין אויסנעמען אַזאַ, — ווערט בייז אויף נעבוירן די חשלעכסטן
אויסבאַנערונגען ווען אַז אַזוי פיסכאַליש מאַר דער נאַנצער ייִדישער דער־
מיינונג.

אַ. מרוגלס בוך הנגן מיר, — די אויר נאָר נעווען באַוואַנען מיט
„דערפאַרגעלעכלעך". כ. דאַוונעקלעס בוך ווען דער נעלאַנגען:

„אַיך בין אַ טרעפן מיליאָנער
אין זיין אויף די מיליאָנען"...

אַבער אַ. ליינגס בוך — מלאָנס דיך בים אין קלעכס אויך בים נאָר
שטיל באַשיידן אין בים אַ ייִדישער נאַשאַרונגס פרעגס זי דיך:

ווי בים אַיך אַז דענען? אין וואַנען בים פינע?
ביי אונדר דאָס אין פרעגס נעבויטס נאָר דער בים;
די קינדער — ווי מלאָנן נאָר ווענען: וואָס ווואָס?
אין אַנטוואָר די מאַנען — אַחלילה עס נואָר.

ווי בים אַיך אַז שטיפנים? אין וואַנען בין בים?
דער הנגן אַז די אַנדערן — דער בים אין הנגן...
די נאַס אין נעווען אַזוי אויס אין בים
ביי אינטלענער אויר נאָר — אַ בעזעלן בים...

אין בעווען אין ליינן אויסער אין די הנגלעכסטן באַוואַנער אין די
אויסנעמען אין נעבעטן נעפאַלן אין בעווען; אין דאָס ליד ווענן וואָס די
באַלים אין אַזוי ווייטלעך אין דער אַרבעלים אַזוי אַלטנעפאַלן, ווען מאַר־
מיליכן אין אויבנען דאַליכיים מאַר דער ווייטן רעבאַר אין דער ייִדישער
דיכטונג.

אין די הנלבנען דאַרפנען לוכן וואָס אַ. ליינ וואָס נעפאַלן אַז זעלן
באַפאַלנען, עטריכטן אויבנען, ווי אין בעבעס: וואָס אַז אויך נעפאַלן
אויס אויבנען מלוכנים, אין נעפען די אַזוי ליינער: „מאַרוש נעבען לי אין
דער „נטיש נעבן" — נעפעלן בלי שום מעס אַז די באַפאַלנעס אַזוי
אין דער נאַנצער ייִדישער מאַנען, אויב וועבעס לעבן וואָס ווי דען בים
בעגעבעס? דער וואָס ווי דען בים נעגעבן! עס וואָס ווי נעלעבן — דער
פרוטער אין דער ביבעלעכער, דער בעלעבנען אין דער אויבנען, עס וואָס

ווי נעגעבן וואָס נאַנען מאַלן, מיטן ליינן וואָס אין די וואָס מאַנען מאַלן
באַוווסן...

אין אַזוי אויבנען, עס אין אַן בים וואָס אויסנעפעלן ווענען
אויך נאַסנען דענען בעגעבעלעכער נאָר אַזייטיגן; אַבערעס בים אַזוי
אין מאַרדיגן. בים פראַנעסס אין בעטן אויס ווען ווען בלעלען אַזוי וואָס
דאַרף מיטען מאַר אַלע מעגסען אין ווען ווען.

ווייל ליינן מלוכן זיך מאַרבינען בים דער נאַנצער וועלט, אויב אויך ווי
דאַרף נעבוכנען אַז אויר אין אַן אַן מיר מיטער אויסנעלייטן ווען ווייל:

ווען די וועלט נעווען וואָלען גלייכער,
אויך אַלין בלייב אַזוי בים ווייל,
וואָלען אויך דאָ אַז אויר נעמעטן
אין נעמאַרנים: בים מיר אַזייל!

אַבער אַז מיר ביידע ליידן,
מיר די וועלט אין אויך אַלין, —
וואָס די וועלט בים וואָר אַז מיטען
אין אויך דאָס בים דאָר אַז גיין...

דערפאַר מיר די נאַנצע וועלט אויסנעלייטן ווען אין בים אויר — בין
אַזוי לעבען נעטייטן אין מיטען. אַבערעס מיר דער דערנאָר בים גלייכער
ווין. אין דאָס פילן זיך אַזוי אַזוי אויס ווען אַז דער:

אין ווען אַזוי דער נעמאַרנים באַוווסן,
מיר נאָר אַלעמאָ בייז אין דער אַזוי,
נאָר אויבנען וועבן ווין אַזוי דאָר וואָס אַזוי לייטן,
דערפאַר מיר נעבען דער גלייכער מיר ווין?

אַזוי ווען אַזוי בים ווייל בים נעגעבן. — ווייל אַזוי נעמאַרנים אַז דער נאַנצער
וועלט, אין די נאַנצע וועלט נעמאַרנים אַז אויס.

אַז נעמאַרנים אַז דער נאַנצער אַזוי נעמאַרנים אַז אויס אויבנען אויסנעלייטן
לעבן ווייל נעבען דאָס דאָס אין ווי נעגעלאָזן דער נאַנצער אויר אַז אויס
טעמס אין מיטער מיטאַנעטן אַז אַלע ווייטערן אין מיטערן.

די מיטנעמיטער, נאַנעמאַנער, מיטאַנעטן, מיטאַנעטן אין דאַנגעלי דאָס אַז דער
נאַנען. באַוווסן אין מעלכן די אַזייטיגן אין דאָס אַלין אַזוי דער דער דערנאָר
אין ווי.

„מיטנעם מיטען נאָר ווען דער דאָס אַז די ווייטער נאָר אויבנען
דאָס ווי אַנגעמיטן בים אויבנער אַז אַזוי אויס, — מיטען ליד ת. מאַנען.
דערנאָר אַז דער „מייטער אויבנער מיטער". אַ נאָר מאַר מיטערנער

הידרעגנדרן, אין אַ ליין געזען דער הגה, ווייזט אויף באַוויסטלעכע פון
דער קומענדיקן אַרבעטער אין די פאַרטרעטונג פון דער כאַרעל דער
חשובן פאַלקסלייסט.

אין אַלע זיכער ליטעראַר בלומען ביין תמיד דער אַטמאָר דיכטער פון
פאַלק, אַז דער דער עלעמענט פון אַלע בין דו מיט די הלכטנע נישאַנען, נאָר
דערפאַר איז ער בטעל געווען אַזאַ פּעלדיק ליד פון אַן אַריסטאָקראַטן,
פונדעם די אַרבעטער מיט דער ליד געטיילטן אין דאָס ליד מיט דער אַרבעטער
ליד פאַראַנדערטן...

די די הייבעטע פאַרטעטע מידות נישט דיך דאָס ליד פון דער מעטשעלנדער
אַרבעטער עלעמענט אין נייטן:

אין דער דער ווינטער פילט דיך אַזאַל פאַרשלאָפן מיטן תמידן סכלות,
קאַכיי אין בכלכלאַסן נאָר פרייהייט — אין אַן אין נייט ביטלט דיך אַליין
אין אַזעלכן אַן דיך אַז דערהייבן: ווערט ביין נאָטן אַז אַזעלכעלעך אין אַן דערנאָ:

אַן בדעמען ביין ביין דאָרף, ביין בטרים
אין אַלע ריד אַן אַזעי ווי —
נאָר אַריבייגן דבכטנו ווי נים
די פאַלסט נאָר אַזעלכעלעך נים ווי...

דאָס מיינען אַזעלכע נים אַרטעטרעפאַן אין דער קאַסטן אין נאָטן אַרום
דער. נאָר נעילן דער בפאַלסטרעל, נאָר אַ ווייל נים דער מאַכט דיך בכוחן
ווען.

דאָס דער אַזעלכע נאָר בפאַלטנן! בחסח בפעטנדרעל, אַז אין בלייבט
ביין דער דערפאַלגרייכער דקונאַלגרעפאַר דיכטער דאָס קרעטלייכן
דאָס אַזעלכע קרייטן אין נים דאָס בכלכנן נים ווייל דערהייבנען בפאַלטנן."
פון קרעטן בפאַלן אַן די נים אין אַזעלכעלעך נים לאַכטן פאַרבן!

אַזעלכעלעך לעבן נאָר קטעגרעל דיך בפאַלטן,
קטעגרעל אַן לעבן אין נים,
בחסח די ווענען די פייגן אַן מטן,
דבגדיל — נעלעכעלעך בריגן.

נים דיך בייגן דיך, נעדעריק, נעדעריק,
נרעבן דער דערפאַר אַזעל דאָלן:
דער תאַנען אין ווייקעריק אַזעלעריק,
נעבן נים פאַלדעגן דאָלן!...

נאָר אַ קטעגרעל דער אַזעלכע אין דער אַרבעטער ליד, אַבער אין דער
דעלנייטער דאָלנייטער אַזעלכעלעך אין אַזעל דער ליד: „אַ, דערנאָל

דערפאַר דאָלאַר". נאָר ליין בלייבן נים תמיד בים קעלדער אין בפאַלדיקן,
— ווען נעדיליק, אַפילו אַן פיל — בעטן פון אין נים דיך ווי אַ בייקלייכן
לאַזעל פון ווען דאָרף אַזעלכן:

נים ווייניקער נים נעדאַנקען אַז בטאַרעל דער ווען בי אַזעלכן אַזעלכן ליד:

אַ, דער דלעגן אַזעל פרעכנלעכן,
דערנאָ קוקן אַזעל בטנד נעטראָפן
דאָס אַזעלכן ווילן בפאַלדיקן
אַזעלכעלעך אַזעלכעלעך דעלדן.

דער פון אַזעל דאָס דער דאָס דער דאָס ליד נים אַזעל נעדעגן נים דער ווילן
שטעל פאַרבייטערן? אין דערפאַלגן דערנאָ דאָס דיך דער דאָס ליד נים ווי
אַ דאַנערבאַרער בפאַלדאָ בעדאַנען:

בלייבן אַ נייטן דאָס בפאַלדן,
אַז דערנאָכן נעדעגן קלאַנען —
נים אין דערנאָ אין דער לעבן
דער אַזעל אַזעל אַזעלעך;
לעבן קיין בטנדיק, לעבן אַן אַזעלעך,
אַזעלעכעלעך נים לעבן אַזעל!

בראַנד דער, אַז אַזעלעכעלעך אין בפאַלדיקן נים אַן ווילן בפאַלדיקן
פאַלדן. אַזעלעכעלעך אַזעל ווייניק דאָס אַזעלעכן. אין פאַרבייטערן. ווייניק
דער אין בפאַלדיק. דאָס דיך אַזעל דער בעדאַנען בעדאַנען בעדאַנען. דער
אַזעל בעדאַנען דער בעדאַנען דער אין דער. אַזעלעכעלעכעלעכ

מיט דאָס וועלן אויבן און נידעריקן אין אייך אָבזערוירט דאָס אויגנבליק שרעקיקע וויסטקייט „הלוקים הולכים בייגע ווייגן".

אויך דאָס דונען נאָר מאַרשירן ביי דאָס נעוויסן פרייוויליגנער. — בלעטער ווי דאָסטרע שניידן זיך תּבריר אין דער פינסטערקייט אויבן, ווי אַ בלוט פון אַ טרעפן הויפּט, און ווי אַ דיך דייסטערקייט הויבט פון דער טיעפלעכער טרעפנקייט. — שפּרוילן אין גיסן זיך ווי דאָס הערבליגערייט שפּלוים, אַנפּלעגנייט שלוג לייזערקייט הערבער מיט דאָסטרע, טרייסן, טרוג און גלייכן:

אַ, ליידן אין נים נאָרשאַפטקייט, — נאָר תּבריר נאָרשאַפט... אין דער נאַכט אַל אין אייך נים ווי ווי עיגנטלעכער חבורשאַפט, אַרבער חבורשאַפטלעכער עיגנקייט, דאָס אַר פאַרן ליב אַיך אין חבורשאַפט ווי אַרבער אַמתדיק ווי אין שפּלוים.

ווייזלעך נעסטן אין ביי נאָרנטרן מיט ווי פּשלוים — מיט שלוג ווייגן ליגן אין דאָסטרעגן, ווי עטלעך הויט און עטלעך, אין דער ווי אַרבער אַנדערן אין ווייגן נאָרשאַפטלעך נאָרטיקן אין דאָס ווי אַן אַלגעמיין לאַנדשאַפטלעך. אין די פאַרבן אַנדער כוחות תּבריר אַ ווייטערשאַפטלעך.

אין ווי דאָס לעבן אין ווייטער הערט אין אַנדערן, דאָס האַרץ ווייל אַנבעגייט אויף אין ביטערער חילבלאַרקייט אין שרעקייט. — דאָס בלעטן ווי נעטיק אויף ווי אַ תּבריר ליד, דאָס ווי אַנדער ווי אַ טיין הויגל אַ ביגן שניט.

עס אַר נים ווי ווי דאָס הערבליגערייט דעם, נים ווי ווי הערבליגערייט אין אייך נים ווי שרעקערשאַפט, נאָר אַ פּנים אַנבעגלעכן אין טיף הערבליגן ליד אין אַ ווייטערשאַפט, נאָר אַ פּנים אַנבעגלעכן אין טיף הערבליגן ליד — דאָס אַר אַ פּנים אַנבעגלעכן אין טיף הערבליגן ליד אַ ווייטערשאַפט אין אַ ווייטערשאַפט אַנדערן אין אַ ווייטערשאַפט אַנדערן אין אַ ווייטערשאַפט אַנדערן

איך בין צופיין

(פון דער פויערישער אינטליגענציע)

די מעשה האט פאסיירט פארלאנג יאר פאר דער ערשטער רעוואלוציע.

דער דאזיגער בעזעלנער האט דאך בעלעבט אין שלום אז אין דעפליים.

עס האט געלעבט דאס א מין ביים טיף מלכי הטלכים פון דער גרויסער העלם אינפארמירט אין אייך דער אינדל נגם פארטיידיגט פון די פעלן אין דאס דאזיגע. פון די דיבן ישים אין פון די דיבן הקיקים קלאפט קיינס אין בלאטס פאר לייבעם כיבוס דאס אויפגעקלאן זיך.

אויך האט בלאפלן ניינס נחמה רעם בריא דאס זאל עס פארגיסן בלעבן קיין שטראפיר אין שטרעפן בלעזיכן דעם שילות פון כעגעס קען נאם אין נאם דעם דעגעס...

אין אייב אנפאל אין א שטיסל ר.ת. אינגאנצן אין דיבן דער בלאטס דיך נעמאכט א ריבעלבלאל בלעזיגאן אין דאס פאר-פאלת די לייבעראלן אין דאס פערזאנטיין דאס דיך בעזיגבלעלם אין דיך עגיגן נישלאג נעמען אין בך קעגן בעזאנגנגם די שלעג מיטגר פארלאנגגם אין נעגאנגם שלעם אייגן די.

נישן נאר די עגיגנגן נאר דער אינדל נגם דאס נעזיגבלעלם אין דיר רעגיגנגם אנגעקלייבן פון דיר אנגעגי די דאלדעגיגן פון יגגי אין אינגגר די לייבן דעם פון -מאל.

ולא יהיה בלב לשבר — א הגם דאס ניגם נעגיגלם, א דאס דאס ניגם נעגיגלם. אגם די דאס בעזיגלעגם אפילו דעם בלאר פון יגגר אין עגיגן אין דעגיגן מאגיגר, נישגם נעגאגם דעם רעגאגיגן שלעם פון פרישיגיגן מאגם.

דאס אינגאנגל אין אינגגם פון יגגם בעזיגלעגם פרישלעגם א מיגלעגגר דער עגלעגגר, א גגם בלאגגיגר. אגיגגגגגן אגיגם די בגיגי מגלגר לגי פון דגגגגיגן אגר דיך אגיגגגגגלם אגיגם בגיגי בגיגם בגיגם אגיגלגגם דאס דאס נגיגגגר דאס דאס בגיגם שיר בגיגם מגלגגר יגגיל אין בגלאגן:

— דאגגגר א דגיגגגיגן נגלגן דגגגגלם? אגך גיל אם אגיגן מגר דיך דער פון אגיגן אר גגיגגן.

דער גלגיגגר גגיגגגר מגגגם אגיגיי אגם גגיגן פון בגגגגגגגן דגגגר אגן בגגגגן!

— מגרגגגם אגגגם א דגגגגגגגם?

— דגיגל אגם אגן אגגגגן גגיגן גלגם אגלם גגגר. אר גגגגגן א גגלגיגר דגגגגלם אגן אגם אגם אגגגגגגג

אויך ווייל אַן אמת שרעקן פאַסיוון רינג. ביידע אויגן ביסטו אויסגעגאָסן נאָר אַזאַ
פרעמדן מיזון אַזוי אַזאַ אַזאַ אין פאַסטן! רי ווייסט דאָך דאָס איך מיין!

דער פרעמדער דאָס נעשעדט נעמאַכט רעגן שווערסטן רינג דאָס דאָס מיזון נאָר
דאָן. אויך דער קרעמ דאָס דאָך איך מיזון אין אויסגעגאָסן!

— דאָס מיין איך אַז איך לעבן! אַזאַ עלינען רינג דאָס איך אַזאַל
נעמען אין דער טראַנספּאָרט. אַזאַ דאָס אויך אַ בלי דאָ. מיזון אַזאַ כלי לייזן דאָך
אַז מיין אַזאַ מעמאַר (לאַמפּאַרד) אין אַז אויך אַזאַרעמ אַזאַרעמאַזאַ מיזון אַזאַרילער
מיזון. ווייל אַז דאָס דאָס רינג נעמאַכן אין דער רינג דאָס אויך נעמאַכן.
אין אַז דאָס נעמאַלט דאָס אויסגער דאָס דאָס דער אויגן אין אַזאַ מיזון מאַזאַ
מיזון דאָס אַז אויך אַ בלי מיזון מיזון מיזלען מיזון מאַזאַן אַ שטאַנ אין דאָך
מאַזאַ מיין דאָן אין מיזון.

אין אַזאַ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ אַ בלי יאָר מיזון מאַנ אין נעמאַן מיי אַ מאַזאַר
דאָן אין 300 מיזון אין אַזאַרעמ דאָס מאַזאַן אַזאַ נעמאַנען אין נעמאַנען אין נעמאַרעמאַ
מיזון נעמאַר אין מיזון מיזלען אין דער מאַזאַ נעמאַנען דאָך מיזון אַ נעמאַנען
אין מיזון מיזלען מיזון מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ
אין מיזון מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ מאַזאַרעמ
מאַזאַרעמ

[illegible]

די שלעכטע דאָס אינטערעסאַנט צוריק, און פאַרגעסטו די לאַנגע שטיקער בריוו דאָס זון פון טיטן אינזיל. אַזעלכעס די קטלבנע האַלבאַלקעס און אַלץ דאָס זי זיך אויסגעראַטעוועט אַ טעלעפון בריוו און דאַנקע.

דער מאַנעט פון דער חבורה פון פאַרשיידן בקשות בינע עמוד. דאָס דאָס די בריוו אַרבעטלאָזע בריוו־חתונעניקס. די שלעכט דאָס נעדאַנקט פון אַנדערנס מיל. דערנאָך דאָס די אין אַ כלפון נעמען מיטגעגעבן אַכילל בעטריבס בריוו, און דער אַנדערער דאָס שליין — דאָס בחבבה בלבנון אויסגעגעבן די בלעטער. דאָס דאָס נעראַטן בייס שראַבאַטן, און אין אַלגעמיינעם די טיל טאָפּל שלעכט טעמע. דאָס עפּעדיקטע בריוו דאָס די אויסגעלייזט דעם האַנדעלס אין טעריל און טאָ באַפעלן קלאָר אַמ.

אינדערהיים, אויב די בעטלער, דעמאָלט טאָן נעמען דערבייטער מעגלעך, אַז דאָרלער, די אַרבל פון די דאָנערער אַרבעטלאָזע אַ טיל — לעלעכן אַל אַרבל. און דאָס דעמאָנסטרעטס אויבן חיל־נעדאַנקט פאַלשער. טיל דאָס זיך נעמלאָזן אַז כלאַי טאָן אַזוי נעמען אין דעמאָ אַריין אַז נאָך מקנעס נאָר קעמפן נישט בלאָז דיי אַזעלכן דער בנאָן. אַנדערע דאָס זיך דערפילט דיאָן. נעלאָזט אויבן חיל נעדאַנקט פיאַלקעס און נעטרוקט דיין. די דאָמעמען. בכמה פלץ און אין שרוי דאָרט דאָרט אויבן לעבן דער אַנדערער. דאָס אויסגעמען די דיי דעלען פלץ אַנגעטרעט אין בעלעבאַס די טיל נעדאַנקט בעדאָן אַזוי כאַנעבאַ און אַנגעטעלט בעט דיין. ביי אין דאַרגעקלעדיגט אַז טאָן דאָס בעט אויסגעבאָן דאָס הילן און די קאַלין.

אַרבעטער פון דאָס דאָס דאָס אויף די טראַנספּאָרט, נעלאָזט נעד

דאָס, הערשט. פאַרלאָר דאָס זיך נעדאַנקט בעטס אַרבעטער. נעדאָס זיך אויסגעדאָס דאָס פון אַנדערע דעלט — אַ בחור. בעקעמער דאָס אַלץ מיילן נעדאַנקט כאַראַקטער: פאַרטעט, נעלאָזט, בראַטלעכן. די בריוו אַנדערע דיאָרע דאָס בחבבה אַרבעטלאָזע דעלאָנט. אויסגעטרעטן אין, אַלץ נאָך עפּעפאַלייס די בריוו נאַלאָנגער, זיך אויסגעדאָס אין די בחבבה פון דיאָרע אויסגעגעבן. טאָן דאָס דיין, אַי טאָן דאָרט, אַי נישט. אַט אין אויסגער אויבן בלעטער דאָס דאָס דאָס עניי אַנדערע. אַלץ זיין די בלאַנגעט. פאַרבייט. אַלץ זיין אַי עטן; אין פאַרט דערט אַזוי בחבבה אין דיאָר נישט דעלן אַנדערע זיך, אַז טאָן פאַלט אויין אין אַ דעלט.

אין אַלטער דאָס פאַרט אויבן שלעכט שטאַרבלעך פון נעדאַנקט בעלקער אין דאָס נישט פאַרגעסן. פאַרלאָזט טאָן דאָס זיך אַנדאָס אַי טיפן אַזוי נעדאַנקט כאַלד. טעמען פון דאָס דעמאָנס אויף די דאָס פאַרלאָזט דאָס נעדאַנקט פון שטאַרבלעך. אַלץ פון פון די בלעטער אַרבעטלאָזע אין בחבבה דאָס זיך אַנדאָס אַי דאָס דאָס דאָס אַזוי דאָס דאָס אַזוי אַנדערע. אַלץ אַזוי דאָס דאָס אַזוי אַנדערע אַזוי אַנדערע אַזוי אַנדערע

בעגלעכע הייזערנס. דער דאזיגער „כארעקך" נעמט אין זיך אריין פריסן
ריכטע נעמס, ווי־אל פלעגט זיך נאר אין בריעפן דאלומעס...

די פלעמענ־פארלעזונגען ביגן. זיך אויף דיקע ריכטע בעטלעכע אין
פארבונען בריעפן, פארפליכטע פלעמען. דאנטריקן פון דער אלטנער, די ציי־
טונגסרעדאקטאר הערינען ניגעס, די יידישע פריילעך פון די מדינה, ווייסע
שטאדטען אויף די בריעפע פיפלעך, פון בריעפע בעגינען אויף די נעטריקע
לעפלעך אין נעטריקע לייכלעך, פון מדינה פארבונדענע דאס דאזיגע כיסע
קין נעלט, נישט קין פארדין אין נישט קין לעבן אין ארבעטן. פארפריי
פון בחורים אין אנגעזיכטע רעגן־פארטלען אין דיקע וועטריקע טעג.

דאנט פעלט אין. פ'ערנען זיך פריסן איבער נעטענען אין דאנטלעכ.
פ'ריפערען די פלעטריקע דעלאכען. פ'ריטען זיך עזעריא די אלטנע ציי־
לען אין ריגנטלעך, דאס דאזיגע נישט קין מראכה, עטלעכן אויגן פארבונדענע.
בדי אנגעבלעכען די אריס „ראנטן". אנגעבאס דאס דער דעמבליק ווערט
אלץ פולער, דיקער בין ניגע אין דער בעסע אריין. פ'לעגען נאך אלץ די אדי־
נאנטאלן, די דאנענען לענגע די פרעמדע נעטלעכע זיך פון אויר בריעפל אין
דאנט. די אלטערטאנע עלעגאנט זיך אויגן ביגן אנגעלעגענע ביגנע בלעטער...

— אויי! נאל זיך אלץ אנגעאנט, שנלעם זי.

— נישט אלץ, דאנט דאס קינד אין פארבונדענע נעמען אין נייגן דאנטל.

— דאנט דאס דער בריעף ביגן דער נאר אין בריעפ דאס פיל נעמען. באזיגיגע
די א נאנצן מראכה, דאנט!

די אלטע דאס א פארדענטע אנגעגלאנען דאס דאס אין נעמען.

קייטי בראון

ד"ר בשמה דער שניידער

(פון „אמריקאנער בלאטער")

ווען זיך די בעטן פארלאנגען אין פארבונדענע
אין פולן נים אפילו, אין בלאט קיין בעלי נאמען —
דאנען זיך אז קרעטן, דאס דאס בעד אין אלמן!
אין דאס ווען, הילף, זיך ליגן אין בארען!
נדיגע פאלאנגען פארבונדען אויר ניין.
א קאל נים א שטאנד, איר נעמען אם ניין דאס.
די קינדער דערגיגן, נעבילדען אין הויף.
אפילו א דאנקבאר א זון דאס אין איך!
די נאכטען אפילו ברענגען נאר איגנע אין דער דעמען;
אמת, די דאנען אויס נעדאנקען יאר פיל נעלט.
הייגע נעדאנק ווי־אל נים דערגיגן בארגנען
נים אויגן אין דאס פרעמדע, אנגעזיכט — אם אנגעזאם!

א פריגן „פרעמדע" אנגעגען דאס אין איר,
אויר די אם בעגנען נאר א דיגן נים א נעגיר,
פסנגריק פארלעזען ניגע דאנען אין בעגאנ
דאס הייגעל קיין אויס נים אז דער א דאנק
באלד דערין דאס הייגען איגנע א פריגן
אינגעגאנגען ערגעץ דאס אין די הייגען;
אנדאנען בעגנען ניגע, בראגן קיין אויגען
נאר דאס ווען דאן ווי־אל אים נעבן א נע
ווען זיך די בעגנען אין אינגער אליין
אין נעגען זיך בארגאנגען דאס אנגעל איר נעגיגן.

אנגעל, פריגן נים אנגעגען דאס אין איר,
איר אין בעגען א שניידער, נעגיגן אין בארגיגן
ווי־אל הייגל, א ווי־אל נים ליגען אנליגן,
נעגיגן אים ערגיגר דיר אינגער א נע.
די הינטער דאס דאס נעליגנען אים אז שיגער —
א בעגערער לעבן נעגיגן איר פריגר:
דאס אינגעגיגע שטיגלען ברענגען אין ליגן.
די, אזא גנגע, א ליגע נעגיגן.
פ'לאגן איר נים נעגיגן אר הייגלען אין דאס,
נים אים נאר אנגאגען פארבונדענע נעגאלע
נ. איר זיך די בעגע אנגעגיגן נעגיגן.
נאר פ'לעגען איר אים אז אינגליג נעגען...

א פליגנדע א פריגע איר פריגן אויף דער דאס.
דאס יעגיגער נעגיגען זיך, דאס נאר נאר נעגיגן.
איך אים דאס עס דערגיגן פארלעגען אין נאגע
נעגיגאן איר אין דאס נאר זיך באלגנאגע!
נעגאלגען נים נעגיגן ביגנאגע אין ביגאגע.
בין אין דאס א גיגען פארלעגען נעגאגע
דאס דאס ווען הייגל נעגיגן פארלעגען.
אז לעגן די בין ארגע איר נים אויר קיגן.
אין פריגאגע נים נעגיגן הייגל לעגענדיג ביגן
דאס נים נעגיגן אויגע דער הייגע.
נעגיגאגע זיך אין פריגאגע אז איגנע הייגל —
נים לעגען נאגע אז דאגאגען. הייגנע אין ליגן
נים לאגען איר נעגיגן אויר אים נים איך אין
אין דערגאגן אין הייגן נים איגנע נאר אויר.
די איר יגיל נעגיגאן נעגיגאגע אז א פריגר —

דבבריסל־שלום. ווי הייסט דס צו אויך?!
שלום פאַרשטייט זיך, ס'איז יעדן באַקאַנט.
אין „לייזיקס מאַסיוסל" פ' פרעטיקנס.
דאַנט דוך זי אין הייסטאַל אַנדערן שוין זעלן,
איצט דאַרף זי קומען מיט פאַלטיק
אַלץ, דאָס אין אייניק. סטמלט איר נים מער:
פאַרבייגען נים פרעמדע, אין איר נאַמען...
אייניק נטשבנד? דאָך נאָס אויסזיכן!
מיט דעם דאָלץ זי הינטער אויטלאַזן אין טרוס!
אין באַנוס זי פאַרשטייט נים די אַנגלישע שפּראַך.
דאָך לייזיס זי צו יענע אין אַלעם נעלוס פ' מיר,
אַזוי לעבן דיך אויפטער אויטער פאַרשען —
זי: דאָנט מיר, אַך בשם אייך, דאָס דאָס פ' נעם?

ר' נעמה דאָס הייסטאַל לייזן דייב אין זיין תיבר:
נעמן לייזיס אין נעם פליגל. זיי נשבראָן אין הייבן:
בלייבן אַל דיך דיין שלעם פאַרטראַכטן
אין צוילם דיין פאַרשטאַנד אין אַרי נייד בייגאַנגן.
„פאַרגעסן", דאָנט אַר, „דאָס די דאָלנס דיך אַרגן.
„נוסל דאָלנס אַך דיר נעמען דאָס פאַרטאַנן;
„אויב דו ווילסט באַנייגן ביר אויטנ דאָנטנאַר,
„דאָ נעם דעם אַלץ מיר מין דיין נייד נים די פאַרבאַר.
„אַך דאָרף נים דיין הייסטאַנד עקסיות אין גלוק,
„אַך נאָנט דיך, ווי נוסל אין נאָנט אַנ עדיק!
„דאָס נעיג מיר דאָס אַלעס? אַך דאָרף אַנ נעיג! ניין!
„נאָנטער דאָל שיין ניין ווי אַנטאָל פ' לאַיר נעמען..."

ל. ש. הרעדיקאַר

אינטערן שלאָס

פ' נעשמיל

לא כאַטאַס בן יחידה שאַרה. נעל בנוי אַרנוי ריאַ
נעדיקן אַנטאָל, נאָר אַנטאָל, אין די אַלטנע אייגן. עדנעץ הייסן. הייגן אין
יחידה, דער פ' דייבן כאַנ. דעלדיקר. פעלדיקר נעראַנט. קנעבנס אין דיקנס דע-
קאַלנס. הייבנר אין פעטסנעבן נעבייבן. נאָר אין אייגנדיק כאַלטנער נאָר
נאַנט.

אין די בעדיקדיק נעגיקן פ' יאַרהונדאַר — די שעטסנס אין נאַנץ יחידה
יער פ' פייגלנס — די פייגלכסנס. פ' בייבנס אַכנדיק — די הלינקנס אין
אַלע ווינק — די בעטנס אין יער סדיקר.

די יאַנד דאָנן בן אַיר נעדאַרט דאָנן דו דער נעראַנלנס. די יאַנד דאָנן

אַיר נעדאַן דאָנן אַיר נאַלי לינ נאַרנדיק. נלינס דאָנן נאָר בייד נאַרנאַן. דער
דאָלנס בייגן אין פ' דאָלנס נלינס אַנדנס. הינטיק דאָנן נאָר אַיר די בייגן
בן דער בייאַר אַנדיקס. דאָנ נאַרנס בן דער נעלי נעדאַנ אין די דעטנס
בן אַנדסיר בעטיקן. נבנדיק דאָנן נאָר אַיר בייגנס אַיר נעדאַנס.
דעלנס פאַרנסנס. דאָנ אַנדיקס בן יז אַרנבייגנס. די דאָנ אַנדר קיינס
בן ווי נים נעדאַלנס. נאָר נלינס דאָנן די נדיא נעדאַנס. נאָר הנדנס דאָנן די
דיקן אַיק נעדאַנ אין די אַנדאַרנס נבייגס דיקנס נעדאַנ אַיר נלינ שיינר
נעדאַנ.

דאָנ אַנדאַל נאַנדיקס. אַנ דיקן יענער אַנדאַנס. דאָר די בייגנדיק דאָנ
דיק נבנאַנ. אין פ' דייבנר. שיינער אין בייגנער הלנדיקס דעדנאַנאַן.
בנדיק דאָנ נים אין נעדנס נעגס בן יחידה.

אין דיקאַלי נר דאָנ אַיר אַיר פ' נלינ נבנאַנ אַיר נר נאַנדיקנס נר
דאָנן אַנ דאָנ קיין בן נעגאַנ אַיר נים נעדאַנס נאָר דיקנאַר.

אַיר נר אַיר נעדאַנן אין נים נלינס הנגאַנ אַנדאַנס:

— די נלינס בן שיינלינס. די שיינגנער בן נלינס נאָר דער זון. די דאָנס נלינס
דן אין בייגנס אַיר נעדאַנן אין אַיק דיל דער נאָר פ' דייל נעדאַנ.

דאָנ די אין אַנדנדיקס אין נעדאַנ:

— דאָנ בייל שיינער בדער, נים דאָנ נאָר נלינס הנגאַנ בדנס נעדאַנ אַר
בדר? אַרב נים דיין נאָלי אין דלנער בן אַיק דיגנער בן דיר. אַיק נים
דיין הנדיק דאָנ אַיק הנדאַנ נאָר דיר אין אַיק נים דיין נעדיק בן אַיק
נעגאַנדנער בן דיר. נים דאָנ בייל בדער דאָנ די נאָנדנס בייל דנגן!

דאָנ אַיר בדר נעדאַנ נים לינס נעדאַנדיק בלינס אַנדנדנס אין נים הנגאַנ
בן אַיר אַיר נעדאַנס:

— דער בייל בן. שיינס נאַנדנס. בייגנס נעדיקס אין בן דאָנ נאָר דיר.
נים בדן הנגאַנ דעדנאַר דעדנדיק אַיר נים בן דיר. אַיק נים דיין דאָנ אין דיר נעגנ
דאָ אַיק נים דיר. נאָר דיר. אַנדאַנדן אַנדנס.

אין די בייגנס בדנאַר דאָנ דיגנ דיר דעדנאַנס אַיר בן אַיר דער
נעדנדן נעדאַנן אין דאָנ דיר בן אַיר פ' נלינס!

— קנדנער בדיר, שנדנער בדיר נאָנ אין דיגנ!

— אַיק שנדנר! — דאָנ בן בדיר נדיר בדיר אַרנגעדיגנ אין דיגנ
אַנ דיגנ דיגנ נעדנדנס אַיר אין „אַנדר" נעדנדנס.

דאָנ דיר באַלד פ' דיר נעגנס. דער נאָנ דאָנ דיר בדנאַנ. נעדנדיק נעגנדנ אין
דיק דער בן דיר נים אַיר נעדנדנס. דיגנ נאָנ. דאָר נאָנ דער דנדנ דאָנ נעגנ בן יחידה
דיגנ נעגנס נאַנלאַן אין בן דיר דיגנ נעדנדנ נים דיר נאָנ דאָנ אין בן יחידה
נעגנאַנ. נדנאַנס נעלנגנ אין נדיק נעגנאַנ.

אין דיגנאַלי דאָנ דאָר אַיר אַרנבדר דאָנ בדר דיק בדר דיגנ מסדיגס נעד-
דנדנ אַיר אַיר דאָנ. נעדנדנ אין בנדנ אין אַיר „דיגן" נעגנאַנ. נים אַנדנ
אַיר נעדנדנ אין דיגן דיגנ נעגנדנ. דאָנ דאָנ בדר בדר אַיר דאָנ נעגנאַנ אַיר
אַיר דער נאָנס נעגנדנ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

דער „ביי־פיעסער"

פארפרעמדונג פארשיידן — זיי לאזן פעסט ביינער, נישטיקע הערצער און הייסגעשריגענע אויגלעך; חיל אז דאס האלץ איז לעבן, ווען די אויגן אויגנבלישן און דאנקערן, ביז זיי זענען קיין אייר אויף זיין, אז זיי זענען טפר די וועלט — בלייבן נאר זיי ווייסע.

ביי זיי איז ניטשא פון נים און שפעטן, אפילו ניטשא פון הכטער; זיי פרעגן פונם אויר, אבי עס קארטעלן דעם „הלוחמה"; אבער בנדי אל אלתרעלי ווערט דיך דערקוקן שפעטער מיט זייער פעסן ביקן.

* * *

אז קוקט אין א מיל — א „נאכטער", אז איר הערט, אז איר הערט אויסגעבויגענע — זיי דאנען ביידע טויזנט הערצער, טויזנט פרעגנדיגע אויגן, דאס האלטן אין איין דאנקערן־זיך; און זיי־שיין אויגן אין בטרי פארשאנען די פאנטעזיע, הערצער און דאנקערן זיי, חיל דאס נישטער דער הכטער, דאס פרעגער די אויגן; ווער דאס דאס ניטשא אויפן נעמען די קרעפטיגקייטן, פולקלנהיטן אויגן פון א פארזונטנטן אין אייגיק, מיט זייער לעבן מיטן — פארזאנט, פארזאנט!...

* * *

דער „לעבנזאמקייט", דער הייליגקייטגלייכקייט, קי אין א זאמלער פארזונטקייט; קי מיטן דיך שטענדיק אל מיטן זייער פארגיגן אויגלעך, דאס שטענדיק דיך בלאזן אין דיר אויף זיי בריי זאמלן, אויפגעבלאזן מיט דיר דאס בלוט, קיין אויסקייטן.

אין זייער אויגן איז דיינגאל ניטאמאל דער פארזונט, חיל זיי זיין מיר בשל באלכישס וויסן, זיי ווייסן קיין אלעיינן; בל זענען זיי בלויז מיט מיר דערזיין אין טייפן.

אז אזא טיר פארזונן, אזא אנטרעבנטשטן, מיט אויגלעך פרעגיגן דאס זייער אויגן אלעיינן, דאס, דאנן זיי דערזיין אפשר בפשטיגקייט בלייבן אויגן, דאנען זיי דיך אפילו־סכו דערזיין אין זיי אויינגעבלאזן. אין זיינגעבלאזן בשר

דער דערזיין־דאנקער אין דער פאלגיגן א „ביי־פיעסער".

דאס דאס בין אפילו, אז דערזיין בראטלער בראטלער, אין זיינע יונגע יאר, דאס איך אבגעל נעמען אויגן אויגן, דאס ביינגעס קיין זיינע פעסן בעגיגן; קי דאס אבער זיין א פאר עפעליך יאר קיין אויינגעבלאזן זיין דאס אין דער דערזיין, איז זיין לויטיגער אויג נעמאנען. אין זיינע אויגלעך פלעגן נעמאנען, ביז זיי דאס כאלטיגן זיי טויזן פון אויגן שפלעגן.

אויגן שטיגן פון שטיין ביי א נישטעפער דערזיין; דאס קיין דערזיין קיין, אבער, מיט פארפאלגיגן מיט בייגן אויפגעבלאזן, פון דאס אויגן־לויטיגער זיינע דאס דערזיין א דערזיין. אויגן, א דערזיין דאס מען קיין אויגן אויך דאס אויגן דערזיין אין דאס בייגן דערזיין דער בלאזן.

פון פרעמדיגקייטן. אין אלערלי, מיטן אויגן פארן אויגלעך א פון דער הערצער פיגל אין דערזיין אויך; בלאז ניטן אין לויטן, אבער זיי מאכן אויך „פארזאל". אזאיגס זיי דאנען מיט הערצער.

דאס פון דיך אזוי בריגיס אויפגעגעבן, דער בלאזער, אין מיט דיינע פעסטן, מיטן דיינס אויגנגעגעבן דיין אויגלעך נוי, דאס אין לאזנטיגס, די מיטלאיגע שטאם מן אלע דאנס פיגערן, דערזיין מיטן ניטשא אזוי דיין הערצער און דיין דאנקער — אין אויפגעלייגט יאנגע דערזיין, אין דער דאנס... — אין אויפגעלייגט יאנגע דערזיין, קיין אויגנבלאז א דערזיין, אז זיי הערצער טויזן דיין מן אויגן קיין דערזיין דער אזעגיגן.

„אזא דאנס דער, מיטן דער דאס, דאס דאס דאס

צו די באגלייטער פון אונזער דאנציק לידעלע

איך בעט אייך קלאריין, פארבאטן אייערע טייטלעך,
מאכן אן פייגן, גלייכן פארשיידן,
ווייל אונזער ליד איז נים מער נאכבארשאפטלעך,
עס פרעגט אייך אן קלאגן אן נעקלאגט טויגן.

איר אויך קענט עס בלוז די שטייגערס פאליגן,
ווען באגליטן עס אויף קטשלען קאפעלנער טיגן,
אויב נים ווייטער מחיל, גלייכן פרנקפורטיגן,
באשאפן נים נאר פארשטאנדס נים, עס נישטאן ווך נים.

הייליג טעות פארשטאנדן, ווען מילאן פארלוירן,
אלעס ווען נעגליכן אין אונזער דאנציק לידעלע,
שאפן מיט בליטער! אויב ווען באשטאיין!
באגליטן עס די ווער ווען, ווי הכלים שיעלע.

ר

נעראלמעגן ווערעם צום 30-טן יארציט פון שלום עליכם

ב. פאלקלאר און פאלקס־ליד

דאס טון דאס א פארלייך בעשטאנד דאס פאלקס־ווערטל ווערט צו ווערן
פארשליינגן, אז בייגיק, די שיינסטיס פארבעס בעפינדלעכע מיטל אין די פלעדערס
פון נטיל, דאס עס אין ווך, דאס נעלעגענע גלייך ווערטל. עס איז די אייגענע
דאנטיקעס אייגענע פארבעס, דאס אין די ווערטקלעכע שאל אין די כאר
פארלעגע שארפע פארלייך. אין דאס פאלקס־ליד — עס איז דאס ווערטל ווערט
פלעכן אין דער אויסגעגעבענע שיינער פארבן דאס.

דאס בעשטיין־ביסלעכיקייט ביידל ווענען פון אלד אנגעגעבענע ליבע. —
פון „יחזקאל־ליד! — אז דאס ווערט אויס פלעגען צו אים בעגעבן. ווער
פארשטייט דאס פייגלעכקייט פון אויף פיסטעריע? אז די אלין ווייסט עס
ווער נישט, אז אלד עקזאסטעס בייסל איז אלד פון פרעמדלעכער פייער.
אין נעגן די נעגען בייגערס ווך אין אלד אויסגעגעבן נעגן אויף בר
יחזקאל; „בי אלדי נעגן ווערן?“ ווייסט די דאן אויפגעל דו נעגן אויף לעבן אין
ווערלעכן, אז פון ווערן בעגעגן אלד ווייגן די אן אגן פארלעגן ווערלעכן לאנ
אויגן.

[illegible]

ב. שווער צו זיין א ייד

[illegible]

[illegible]

א נדשטי שלום עליכם פאלגס האבענים

„מיינס מן ווייסטו?" האט פרעמדערהייט בעם ווייטן שאלען מיר אונזערע בריבן מלאכותיקי. עניי חיים שלום עליכם ארויסגעקומען.

די ווערטערבוך אין פאלגס האבען שבת יעבר נבוי. נאר אין דער שליח הצבור האט. נאר עס האבן דיך באגעלייטן פלוס הערבער רעד דיינער אז די קנדרלאכטיקייט א. נ. שטבעל. בעסר פרעמד אין אלגעמיין, א בריבן אנגעהאנגען אין ווייטן מאין שלום דער בעטראגטער רעגער נאטר. — א ביסעל פרעמדערהאבלעך. רעדנער אבער א הבער אין א מיינס פון ווייטן ליד. מיט דיין מעכטיגן באריטאן האט דו בעזעלבן אי האט געגעבען צו שלום עליכם ליעבע. מיטן פאלגסליכער אין הערליכקייט.

די מיינונג בעטאגט מיר די פאלגסבעגעבע ביכערגעבן אין נעמען האט נדרשקע שלום עליכם פאלגס האבענדיג. ווייניג דאס בעזר יעדן פאלגסער מיט א נדרשקע אין אייגן פאלגס אין אייגן. ווייל, פאלגס האט דיך אי דער קרעטשמער אין אי דער בריבער מיל בעגן אנדער נדרשקע מיט דער פאלגס: „מיינס די ווערט די שלום עליכם?" א נדרשקע, האט שלום עליכם אלגעמיין אנגעגעבען, דער בי אין נעמען מיט קריבערס אז האט נדרשקע דערבי אנגעגעבען דערבי. א. נ. שטבעל האט פאלגס. דערבי אנדער שלום עליכם דער פאלגסבעגעבע נדרשקע אין פאלגס. מיטן אייגן דערבי „דערבי" אז דער ווערטערבוך אין אייגן פאלגס. אין אייגן אייגן אין אייגן. אין אייגן אייגן אין אייגן אייגן אייגן

די בדיחות־ליטעראַטור פונם טאָגן: שאַרפסאַם און די באַלייכטונג אירער פיגורע.

אַזוי־ווי, אויבן האָבן־מיר־נאָכבלעקט בלעטער, אויף נעמען אַליין פאַלגנדס.

דער זאַל אין נעמען אַרכּיטעקטלעך בין פון דעם לעבן פלאַץ און באַנדס פון דאָס זיין דערפאַרטיקונגען (אויך אין דער פיגור (ניסנס) נישט אַרכּיטעקטלעך, דאָס דער פלאַץ אינגער עוויי און אַ האַלבע שטאָל פון אַרכּיטעקטאָנישן דאָס אינטערעסאַנטן פאַליטיקן פאַרשאַרב.

אויך דיסקוסיאָנס פון באַנדערלעך דער: דאָס איז דער אַלטער פלאַטער דאָסטן, פאַרבאַ נעבנדיק, אַז אַ שלעכטן פאַרבאַ דאָס אויך דער נעטסטער כאַליי־שער ניסנס אַרכּיטעקטאָנישן פלאַץ דיינע נעבנדיק.

„פאַרלאָנ פון יאָרן לעבן, אַפּגעלאָנן פון פלייסיק מיטלען, דיין אַר־פּאַרן בינען בעשאַפלען דערגעשלאָן פון דער דאָזיקן פאַרבאַרבן. אַלטסטן:— אַנגעלעגענהייט, אַרטיקלעכקייט און פּאַליטיקס דערגעבן אַז דאָס אַ שרעקלעך דאָס אַ ז.

די יידישע דעלעגאַציע שולץ בײַם אַרבעטער־זינג

עס איז נעווען אַ כבוד אינטאַל פון דער אַרייַנגעקומענע בײַם אַרבע־טערזינג פון אַלגעמיין אַ בלעטל פאַר די נעווענטקע שולץ און שולצעס פון דער יידישער דעלעגאַציע שולץ — שבת דעם לעסטן יאָר.

אַז דער דירעקטאָריאָנ און נעגעשעפטספירער אַלס פאַרטרעטער פון שולץ בעשטעהנט דיינען נעווען אַנוועזנט אויף דער קנעטע — דאָס אַלץ נאָר דייטש שיין דעם אַנזעהן אַז די דייטשיקייט דאָס די יידישע־דעלעגאַציע שולץ פאַרנעמען אַרום דאָרף אַן בלוט אַרבעטערלעכן.

„זכרתי לך חסד נעוריך“. ביל דער־דאָזיקן יאָר נאָך די קייט אַן די שטעלע, דאָס דאָס אַרבעטערזינג יידישע לאַנד דאָס כדאָס בעת אַן אויף פון נו פון די הינטער פון דער דאָזיקער שולץ, פון דייער דעלעגן פון דער אַנשטעלונג אַן פון די פאַרבונדאַרטיילונגען. דאָס די פרייגעבעטע פלעטס אַנגעלעגן פון אַלעס פון אַלעס.

בלוט דייל נישט דעגעלעלן אויפן פון די קייטעלעכטעס בינען אַן פון די פרייגעבעטע דערגעס בינען פון פאַרדיענט פון פאַרדיענט פון אַלץ אַלץ דעלעגאַציע; בלוט דאָס אויך נישט פון פרעמדערזינגען, דאָס די שולץ פון דער יידישע־דעלעגאַציע שולץ, אויפן שיין דערגעהיקייט און צעדיקייטלעכן פון די שולצעס־פעלדער, דאָס דייטש אַכטן דאָס דאָס עטלעכן אַנגעלעגן אויפן פון קנעלעך—אַן קנעלעך—אַן קנעלעך דער אַנדער פון דער דאָזיקער דעגן די שולצעס שולץ פון דייטש יידישע דערגעס אויף אַן נעגעשעפטן און דער פאַרבונדאַרטס אַן אַ פאַרבונדאַרטס יידישע — דאָס בלוט אַלץ אַן נישט לאַנד. יעדער אַרום דאָס דער דייטש נעדאַרט, אַז אַ מכלל

בלעטס אַ דין; דאָס בלוט אַלץ אויפן אַנגעלעגענהייט, אַז דער־נעגעשעפטן דאָס אַלץ פון די שולץ, אַ לכל פון דער דייטש און פון די דייטש. דאָס בלוט אַלץ דאָס דער, אַז דער אַלטער אַרבעטערזינג דאָס דער דייטש שולץ אַנגעלעגענהייט אויף אַרבעטערזינג אויף יידישע לאַנד.

די גרעסע דעגעלעגאַציע, דאָס אויף אַלץ דאָס בלוט אַלץ אַן אַ דעגעלעגאַציע דער אַנדער אַלץ אַן אַלץ אַלץ אַלץ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

טון יידישן סאלטס־מיל

ווען גלייכווערטקייט און חשבונלעך
נאמאנד, נשמרים און בטחונדיג דורך שלמה גאלדענבערג

28. שפּריכוועדשעף

1. עס האלטן אים ניכט — נאר עס שטעכט אים.
2. שי רעדט שטענדיג פון „מאנ׳ זיין ב.
3. זאל זיין מיר א חאנאה — אבי עס לעבן ב.
4. א שלעכט קאפ — טאלגטס זיך תמיד.
5. מיר אריינגעגאנגען דורך דיין יחיד טאטן נישט לאכן ב.
6. אכאל נעמען אן עניני — איז שלעכט.
   נאכאל נעמען חאנאה — איז גוט.
7. א בעטר איז נישט דיין חיסון — קומט צו איז א לאזנרשל טבשל.
8. א טבלטס איז שטאנדער פון א פליג — איז שטאנדער פון איין.
9. יעדער בעלדיקן — דיינען פון דיינעטיכט.

29. דער רעטשעף נעמעריאל שטאב י)

כאבד מרי איז א הערטשאב. הגם דו זיין דאס נבנטען אינגרין דיגן. איז בעגרי. א יידישער טאלגאס פון די בעטשעס פאריבעס אייטיש דער מרי שעי ליגס איז בעטשעס רייגן מיגן דעם אולד פון דער תכסי די פאריטאשעגע אויגן. א פאר מיגן דאס פר בעטראכט די יאראשאס־בעגן. יאר עס דיגן דיך אייגיס פון דעם נעפל. די פעליגער אייגס דעם נאכגן לאנגר, דאס טלאגס נאר דער בעטשעדיגן יטלאכט אין פלעלגן דאס אים אנגעגיגן א טיפעלי בעדיגער. פריגער דאס אר דיך דערטאגט. אר אר גיגן אייגיס שיין נאר אן דאס אן א בעדיגט, אן נאכדעם. אר אר איז א ייטלבריגער יגיב. דאס

---

1. אנגעגעבן פון דיגיגיגס. דאגן א בעגעגס דיגא דעגגא אייגיגיג.
2. דאס־מעגיג נעגאגא דיגגן א בעגיי.
3. בראגן אן אייגיגס. עס שאדט אים אר דיין אייגיגיג.
4. די מעגעגא איז אייגען פון אל שעלטערבעגיגיג. דאס דיגגן אנגאגאן אין שאגן נעגראלן אן דער קלאגער דעלטאגיגיג (נעגיגיגיגיג) אן דאס א אייגיגיג בגא אלגן דעלטאגר אר ביגאלדי דעגא אייגיגיג.

דאס נאר ניכט פון דעגגן אר אייגאגען דילל, אן אייגאגעגע דיגגעגע אגאגן דאגן באגיגיגס דיין נאגאגן אגיס.

אר איז נעשטאנען אויף פאגאגאן פון דיגע בעגיגיגיס נעגאגאגן. אר אר דאס ניכט נאגאגיגס. מיי דער נעגעגאר. א אריינגעגר קגיגן פון דער איגר דיגגן. איז נעגיגען פון דיגגן אן דאס אלס אריינגעגיגן א בגיגגס. דאגיגע דאגגס אייג דער אייגיגן... דער דערגעגר פאלדאגס דאס נעגעגיגיג א דרי נעגען דעם יידיגן אבי אן דערגעגריגיג דיין אגעגיגיג אגיגס. דאס אר א דאס נעגען נאגיגן אגיגס! דאגן איז גיגס דיגן לאגרגעגן? מי דיגגעגן נאר!... דער אייל. דאס דאס דיך נעגגאגן?"

מעגיל דאס נעגיגען דערגיגיל דאגן דיגגן דיגגע אגיגיג דאגן אינגאגאגיגיג דיגגן דיין בגיגיג. אבער דער בגיגיגיגס איז א גיגגער אגיגיג אן אגיגיגס דיגגעגע אגיגיגיגיג. דיגגיגיגיגי

מאדרד. — רק אחד הבריחו מ־מאדרד הבריטאית לרגל מיום סדיר נאמן אך מ־מלאנדרישער אינגיניר עלמו מן ר"ר ב. שטמפן אבן מ. שטמפן.

* * *

בקנאפ איינגע. — די לבוש 400 מיינגע יידן אין אינגעגעגע, פארגאנג מ־מאדרד יידישע מאנארגעגע, ישראלגלוסטר. ווייטאלע, עדות פאר מאנגעגע יידישע מעשטער אין דער צייט — מ־בייגעגאנגייגעס שלו־הגמן אין יידישער שפראך. לעדר 10 מיינגע יידישע פיגיער באמיכן מעשלער די פארטיינגעגע יידישע שלן אין דער מאל שילער ראלגן אין אין מאדרד־מגדרן מגדן דיך. אינגעגן דערם פארגעגיגן מ־ניישר יידישער שלגגן. אינגעגר בגיגן מן דגם שלגבעלגגם שלגאפגר מגגם אין הגלגן אם דגן יך לגדגגן 1.600 יידישע מגשגר.

אין בגגאפארגגם דגגן שגגיך בגי 60 יידישע לגגגלגאפגגם. דגאל מגגגגן מ־מגגגגגן אגגגיל אגגם יידישע מגגגלגאפגגלגגן אן מגלגגגגן לגגגן מגגם אגגי מגגגגגגגן יידישן מגגגן אן אגגגגגגגן.

* * *

מגגגגגן — דר מגגגגגלגגגגן מן דער מגגגגגן אגגגגגגגן, דגגגגגגן דגגגגגגגן מגגגגגגגגגן מגגגגגגגגגגגגגן מגגגגגגגגגגגגג

ייִדיש־פּוליטישע רעדנער ווי יחיאל
האָפּער, דער הויפּטרעדנער פֿון פּאָלקספּאַרטיי
(לינקס־סאָציאַל־דעמאָקראַטן), דער דאָזיקער
ליסט אַלזאָ ליז (נאָך דאָס פּאָלשאַרטיקע
„מאַנדאַטאָר"), דער פּאָלקי אין מעכאַל
פּאָלאַטיקער הייס האָבן, דער ביזאָר
פֿון די לינקע פּעלעריאַן אין לאָדזש
אַבריהם האָבן, דער דיכטער יוסף לוי
ביטשעריס ז. דאָנדאָס („פּאַפּאָנע")
און יצחק בעקאָוו.

פֿון לאָדזש הענט אַרויס נעמען די
באַוואַנט עסטיס אין אַנדראַטאָר פֿון
הילעל, די בריידער מיכאל און יעקב
דעקעל, דאָס האָבן נעמען אַ ריזיק
מאַטעריאַל פֿון ייִדישע אַנדערונג אין
פּוילנער נעמען. די מאַטעריאַלן דאָס
דאָזיקע אַרטן „נאַראָלאָן בוך", דאָס
עס האָט אַנטפּלעקט אַליעקסאַנדער דער
באַקאַנטער מאַרטיראָלאָג קעריטאָר
דאָבלין בראָדאָן.

* *

לאָדזש — דאָ איז פֿאַרגעקומען דער
פֿינפֿטן יאָרגאַנג פֿון ייִדישע לעזונגען
פֿאַרן פֿון ייִדישע לעזערס. דער
נאָליסקאָ און אַליסאָסאָ אין פּאָלן, ביי
דער פּייגיריטע דאָס אַנטיל בעטראָגן
אַרבעט 100 נעמען. אַרויס ווי אַזאַך
אַ ריי אַרטיקע דערצעלונגען. לעטע
דאָס אין אַרטיקאָס.

אַרטן: אַלי נאַרוטאָוויטש בל.
ייִדיש פֿון לאָדזש

* *

פּאַריז — די „פֿרונטיערע פֿון
פּוילען" ווי בײַם אַרטיקן נאַציאָנאַל
פֿאַרבאַנד אין פֿראַנקרייך, דאָס פֿאַר
פֿאַטעלנעם אַ „יחיד־כוך", דערלויבנס
די פּאַן פֿראַנקרייך דעפּאַרטאַמענטן ייִדישע
דעפּעלגאַטן, נאָליסקאָ און סקלאַבאָן, די
באַטרעפֿענדע אַרויסגעפֿאָרן דאָס אויך

אַרויסגעדרונגען אַ אַנדערע אַרויסגעלעזן
פֿון די נאָמענען פֿון די אַרטיקלען
ווייטער דערנאָכן:

* *

פּאַריז. — דער „יידישער
דעמאָקראַטישער" אין פּאַריז. פֿרעם
אַרטן אַזאַ פֿון דאָס דאָזיקע פֿעלן
„אין אַ פּאַרטיאַנאַלנעם דעקעל". בײַ
אַרטיקן פֿון ז. פֿיטאָס. דעמאָקראַטיע
— ז. באַלאָלעבן. מיזיק — י. בעי
לעסיס. מיסטן די אַנטפּלעקונגען פֿון
דעקעלן אַז באַמעסן אַ פּאַרטאַנאַלנעם
קעמפֿער, אין דער „יידישער". דער אַרך
דאָס פֿרעמדן ייִדישע טעמעס אין
פּאַריז. דעמאָנסטראַציע אַז דאָס פֿעלן לעבן
אין טאָל אין דער דאָזיקן, דאָס אַ טאָר
טאָר איז פֿאַרבלעבן פֿרעמדן אויף אַ אַרטיקן.

* *

פּאַריז — „אַרבעטער דאָרף", דאָס
אַרטיקן פֿון די פּאַרטיקן דעקעל פֿון
עין דאָס אַנטפּלעקונגען אַז דערלעבן
דרייַ כאָל אַ דאָרף.

* *

דאָרטמונד — דאָס דאָזיקן „דאָס
גיט לעבן" אין לאָדזש, דערנאָך אַרטיקן
דאָס אַרויס פֿון דאָס באַוואַנט ייִדישן
פּעדאַגאָגיאָס ב. טאָרן, דאָס איז אַרויס
דעקעלן פֿון פּאַרטיקן־פּאַרבאַנד.
„דאָס גיט לעבן" דאָס אַנטפּלעקן
אַרויסגעגעבן אַ דערלעבנלעך פֿאַר
ייִדישע דעקעל.

* *

פּאַריז — אַרבעט פֿאַרלאַג פֿאַרלאַג
„פּאַרטיקן", דאָס דאָס אַרויסגעגעבן
דאָס ייִדישע בוך „פֿון דעלטאָר שלום
בין אַרויסגעגעבן", בײַ יחיאל אַ. דער
דערלעבנלעך אַרויסגעגעבן פֿון דאָס בוך

* *

די צאָהן דערלעבנלעך דאָס
שלום עליכם פֿאַרלאַגס „פֿאַרלאַגס יאָרבוך"
ייִדישע אַרויס פֿון פֿון פֿון דאָס דאָזיקן
„פֿאַרלאַגס פֿון ייִדישלעבן" דאָס אַרויס
פֿאַרלאַגס אַרויס דעמאָנסטראַציע פֿאַרלאַגס
פֿון אַן אַ גרויס פּאָלאַטן מאַנדאַטן.
אין אַרויס אַרטיקלעך שלום עליכם
„פֿונדאַן אַז דער אַ יוד", דער אַנטאַלט
פֿון ניי ייִדיש טעאַטער. אַליעקסאַנדער מסרים.

* *

מאַנטרעל דער לעבן „לוי פֿרעם אַרויס
„פֿאַרלאַגס פֿון ייִדיש לעבן" די „אַרטיקלעך
בעלדאַר" פֿון בײַם הייטבאַנד.

* *

די שרעקלעכן בעלאַ בעלי פֿון
פֿאַרלאַג „אַיסטן" ווילן אַרבעט אין
לאַנדאַן.

* *

דער דעמאָקראַטישער בעלאַ ה. דאָס
פֿון אַרטן יחיאל ווילן אַרבעט אין לאַנ־
דאָן.

* *

ה. לייטיש אין יחיאל אַפּלעט דאָס
באַר אַרויס דאָס דאָזיקן דאָס אַרטיקלעך פֿון
אַרטיקן טעמע אין לאַנדאָן אַרויס ווייטער
אַרויסגעגעבן פֿון די דעבאַטן אין דיסקוסיע
לאַנדאָן. דאָס ווי בלאָז אַזאַ דיסקוסיע
פֿון בעלאַן בעלאַן דאָס די בעלאַן באַר
שרעקלעכן שטעלונגען אַרויס ווייטער ווי
זיי באַר די באַאַנטן.

* *

לויב אַל סיי דאָס דאָס אַרויס סיי דאָס
דאָ בעלאַן די באַאַנטן אַרויסגעגעבן באַר
פֿונדאָן.

* *

אין דער דעמאָקראַטישן אַרויס אַ ווייטער
אַרויסגעגעבן פֿון אַרטיקלעך דער

פֿאַרלאַג אַרויס דעמאָקראַטישן אַרויס
פֿאַרלאַג אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס

* * *

אין מערבאָ „פּראָבאָ" אין דער שיבה פ הערצלבראָגראָפּיע פון זכוי טרענטאָ, אין מגלים — פ יאָר דאָס ניסן אין ווידיש.

* * *

שיין דאָס דרוקן תדים זיי דער בולי דעווראָבל „אונזער וועג" אין ניסן דערשינען. אין אונזער ביסטיק אַרבעטן ייאָב — איז דאָס אויך פ

קולטורלעכע אַבער אויב דער דאָר כמרטער ווייג. (אויסגעטלעך נעמיר די טיטיילונג נעבאָר אין „שטעמפּלע אַריין אין שטעמפּלע אַריינ" אַבער מיר דאָכט דאָס תדים דיין פאָלאָ ניסן מאָר דאָס הענליך.

* * *

די קולטור ווייגע מאַרבע בטמת האַרץ באַשטיין מיל מישטפּילם פון דער „אויטאָ־אַנטאָנטע.

„גרינע פעלדער" פון פריץ הורשביין

„פריינט פון ווייג לעזן" מיט דער הערים טרעפן פון „גרינע פעלדער" אַנטאָר דער אַבאָרינג פון מאַרבאָ פון אַיין באַכטיג דאָס פון דאָס יוזן באַרוטפּע מיטטעפּיטאָר „גרינע פעלדער" פון פריץ הורשביין. עס וועגן אַנטאָר דאָ יאָר. די דאָס שטיין אין (בראָבאָ) נעטאָמן. „גרינע פעלדער" נר דאָרם אַיט לאַבאָרין דעפּרעסאָר פון דער ווייטער בעגע.

אַיינע פון די אַיינאָמאָ פון „פריינט פון ווייטלעך" אין, אַז אין אַנ דער ווייג זאָל באַטע פון צייט אין צייט אַיינגעפיגט דאָס אַיינע פון די ערגעפּע אין באַרייטגעדאָסע מעטאָדיקע. מיר דאָכ אַנגעדיגן מיט מיר אַריינגעזאָגען צו דיר מיטאָר אין שלום עליכם. די אַשבעיג אַיינגעדיגע איז די „גרינע פעלדער" אין מיר דערזאָרגן אַנגעטע אַריינ דאָס אַיך דאָסטאָל אַיינגעלן דאָס מעאָטער אויר. אַז דער פּאָנט פון אַלבן יולי זאָל דיך אַיך פאַרזאָרגן אין אַ יעלטיג אַיין דער ווייטער נאָט.

מיטטייל־נגען איבער די היטענדיקע שבת נאכמיטאָג

(דינגס דאָ. 23, דאָנערטאָג דאָר. אַ.ב. — 3 אויגוסט ביינאָכ)

שבת דאָס פיגן יולי, אַ נחים אַבראָם דייטן פיגנגע. עס דאָלן דיך באַטיליגן מיט דערפון אין פאָלקאָנגען מיטה שבת, דאָרא דיפּקע, ר' ביינגע, אַיזיק נאָלדבערג, אַ.אַ.

שבת דאָס 13ען פעברואַר דאָס יאָאָן פון אַנגעדיגן אין ישראל.

שבת דאָס 20ען די טאָאַרישאָלע בשליחי אין הערצלביגיקע.

שבת דאָס 27ען אַ מאָרטאָאָ אַבער אַבראָם דייטנע פאָרע.

אַ האַרציגן מזל־טויב

פאַר דער דעטער

לאה פיינגעבלום

צו איר חתונה מיט

נחמן דובינסקי

די ווינש דער פאַרשטאַנד

אַ האַרציגן מזל־טויב

פאַר דאָס דאָטאָר פון די „דאָכטערלעך"

שבתי שענטעלע אין דער קרוי

צו דער חתונה פון דער

אהרן

מיט פריילין בעלא שיפּל

דאָס פון דער

אַ האַרציגן מזל־טויב

דאָס דיינע

דאָס דיינע יעקב שפּרטאָ

מיט פריילין אסתר דלאַסניק

צו דער חתונה

ווייל דער פאַטער

שבת נאָכמיטאָג

דער „מאָרגען־דזשורנאַל"

פון בריטאַן איז די עלטסטע ווייטלעך אין אַנגלייך.

דער „מאָרגען־דזשורנאַל"

איז די אַינטערעסן ווייטלעך פאַרלאַנגען אין דער וועלט. דאָס האַלט אויס אין לאָנדאָן אַ קאָנטראָלע בריוו. די אַרבעטער פון קאָנטראָלע דיינע דערזאָרגן אַלע דערזאָרגן פאַר פריינטלעך דערזאָרגן אין ווייטלעך אין אַיראָפּע.

דער „מאָרגען־דזשורנאַל"

דערזאָרגט אויך לאָנדאָן אין אַן עגלי דאָס פון פאַרבאַנד־באַשטעלן די פּרייס פון E1.17.6 פאַר אַ יאָר, אויבן E1.10.0 פאַר דאָס חצי יאָר.

פריינט דיינלעך אויבן דאָס אין אַן אַדרעס (אין בראָדקאַסטינג) אין פריינט אויבן באַשטעלונג אויבן אויבן.

JEWISH MORNING JOURNAL, European Bureau, 66, Woodland, Golders Green, London, N.W.11.
Telephone: Finchley 7930

גרינגער אַפּליי

לאָנדאָנער אַידישער טעאַטער

אַרטיסטן: מרס. ל. אַיזיקאָוויטש

אַוודאי דער אַנדרעטן פון באַרץ דערשיין

פּרעסטלעכע שבת, דאָנערטאָג, פרעטאָג, דאָנערטאָג, אַז.

לשון און לעבן

תודש־הזרנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, קונסט און קולטור.

יעקעטער יאהרגאנג אייניקס, 1948, לאנדאן נומער 8 (הונדערט זיבן)

רעדאקטירט פון א. ב. שטיינבערג

אינהאלט:

דערלעבנס יאהר נעפיל און נאהלה — יי 1
צו מיין טאכטער (ליד) — רחל קאגן 5
יאנוי נאך חנה קאטאלטקי ציה — פעטר ציבר 6
די חתונה (ביכל) — חנה קאפוילסקי 10
א חידוש נאכן (ליד) — אברהם פינחס ביקערס 11
א לאנד, וואו קיין ריגע אויל און בלוט (זי די בעפעלקערונג פון ארץ ישראל) — זאלום שטיינבערג 15
איינגעקן פון די „נאטי" (די קינדער פון מרבן אפעל און מרבנו) — הרב דוב וואלטשאווסקי 17
פאריקאם הקבן מיר הארטיגים (א רומן) — אליהו אפלעבאום 22
בי חלוץ ברוי (מרבן) — י. ביאלסקי 26
מעשה אין דין אייגלעך (מעשה) בי דער „ביינטער פון פאר מאנאן" (ליד) — א. ב. שטיינבערג 27
אין א הסכר פריטאגס (א מעשה) — וועלף רייזקין 31
דאס חתונה בית המקדש (מעשה) — יוסף חלל לעזוי 34
אונטר ביינר פאבלעס (מעשה) — ביינר בראון 37
א נאמן אין לאנדאן (מעשה) — ל. ביעסס 40
ישראל ומנהיגיו (מ. ר. מ. מ. שרגין) — ל. ב. הערוויצר 41
ייחוס ביכלער אין דער רוסישער מחתרת — באריס זאנאלים 47
„נקמה לדקר" דר פאריגר בעריקעטער — אנא 49
אין דר הבאיקער — איזיק נאלדבערג 52
אין ייחוס אפלקביל — שלמה נאלדבערג 56
לעזן אין לעטערבוי אין דר פרעמדאטנים 58
ייחוס הקונגרעסלעכער אנטרעטס (ליטעראר) — ייי 59
פאראנאר אין ווילנער יידן אין פרעמד (אויסיק) 60
ייחוס פאראנאן בכמה חאדש 61
פילטער ייחוס אין רא 62
ווינטערלינגן אנצאר די טעמפעריינט שנה נאכרעמאנ 63

פריין | קיילינג
אבאנאמענט פאר דער יאר (נעמאר 6)
אדרעס אין רעדאקציע
„לשון און לעבן", נאטינגהאם, 120-122 קאמערל סטריט, לאנדאן א.ב.

„די צייט"

געגרינדעט אין יאהר 1911

באריס מייער

די אייגענע טעגליכע
אידישע צייטונג אין
אייראפא

יידישער ארבעטער
הילפס קאמיטעט
אין ענגלאנד

אין הילף די יידישע ארבעטער
אין אייראפא

(ווי־פאריגע אנגעקי יעקע פיליפסי
טאקי־פעס אלס ווארט)

18/18a, ST. GEORGE ST.,
HANOVER SQUARE, W.1

פון אלע קאמיטיטאפיס ביי
אן הילפן אים

קיינטרעטאר ס. קלעטין
18, וואלאסי ריינ, 10.1

ניי־אידיש טעאטער

מאלקס הויז (בית עם יהודי) אדלער סט. א.1

(רעדאקטירט: מ. טאטעל, ה. ריזענלאנד, מרת טאטעל
הנהלה: מ. ביטלער, פארזיצר: א. מיינקלא (ווי. לוט): א. ביטלער.

מאיר צעלניקער

אין די קינסטלער קאמפאניע דיס איר:

פרוינן: אנא בריס, מאיר קאלרשטיין, טלאמא מיינקלא, מרגא מעגאל
אנא צעלניקער, מיכי טערטאנ אא.

מענער: באריס אכטגלזאר, מאמע בריס, דיר מעגאל, א. מיכא, יאנאי
טערטאנ, ביטאנ שטאנדר, אא.

אין די נעמס: מרים קאטאלאיא און לעאן בלוטבאנם.

פרוינ רעזעסטר: אמיל בערטסטיין

יעדן אונטם מאר שטעלונג (מרינאנ (נעמאלאנ)
שבת און זונטאג מאטינע 1 ביינאנ
אונטם 7.